ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

19-20/01

2023

Οδηγός Μελέτης

ΜΑΝΤΟΥΛΙΔΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ

Πώς θα προετοιμαστείτε

Αγαπητοί συμμετέχοντες,

Χαιρόμαστε ιδιαίτερα για τη συμμετοχή σας στην προσομοίωση. Με τον οδηγό μελέτης που κρατάτε στα χέρια σας επιδιώκουμε να σας βοηθήσουμε για την προετοιμασία σας. Βασικός στόχος είναι μαθητές και καθηγητές να απολαύσουν τόσο τη διαδικασία της προετοιμασίας όσο και τη διεξαγωγή της προσομοίωσης της ολομέλειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Πριν από λίγες μέρες λάβατε την κατανομή των μαθητών στις επιτροπές, τα θέματα των επιτροπών και τον στόχο της συζήτησης που θα πραγματοποιηθεί σε κάθε επιτροπή. Στο link https://mandoulides.edu.gr/politismos-2-2/#prosomiosi-olomelias-evropaikou-kinovouliou θα βρείτε πληροφορίες για τη διαδικασία και τη δομή της συζήτησης των ψηφισμάτων.

Στις επόμενες σελίδες αυτού του οδηγού παρουσιάζεται αρχικά μια επισκόπηση-περίληψη του θέματος που έχει αναλάβει η κάθε επιτροπή και μια απαραίτητη αποσαφήνιση όρων και βασικών εννοιών του θέματος, προκειμένου οι μαθητές να κατατοπιστούν επαρκώς στο θέμα της επιτροπής που ανήκουν. Στη συνέχεια δίνονται λέξεις-κλειδιά του θέματος για εύκολη αναζήτηση πληροφοριών και ένα βασικό υλικό έρευνας, η μελέτη των οποίων από τους μαθητές αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της προετοιμασίας της προσομοίωσης.

Στον σύνδεσμο www.europarl.europa.eu/oeil/search/search.do?searchTab=y του OEIL μπορείτε να αναζητήσετε έγγραφα νομοθετικής ή μη διαδικασίας και τα ψηφίσματα των επιτροπών και της ολομέλειας του ΕΚ. Η έρευνα μπορεί να γίνει με λέξεις ή προτάσεις ή με καταχώρηση του αριθμού του ντοσιέ.

Οι ιστότοποι των κοινοβουλευτικών επιτροπών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου www.europarl.europa.eu/committees/el/parliamentary-committees.html αποτελούν χρήσιμο οδηγό. Εκεί μπορείτε να αναζητήσετε έγγραφα σχετικά με το έργο κάθε Επιτροπής.

Μην υποτιμάτε την αξία των μηχανών αναζήτησης του διαδικτύου. Βάζοντας λέξεις - κλειδιά, π.χ. European parliament resolution on obesity, θα βρείτε σχετικά ψηφίσματα - άρθρα και όλες τις τελευταίες εξελίξεις για το θέμα σας.

Στο τελευταίο μέρος του οδηγού υπάρχουν πληροφορίες για τη διαδικασία της συνεδρίασης της ολομέλειας.

Προθεσμίες για τα κείμενα θέσης

Ο κάθε μαθητής θα πρέπει να αποστείλει στο προεδρείο της Επιτροπής που ανήκει το κείμενο θέσης έως τις 30 Δεκεμβρίου 2022, σύμφωνα με τις ερωτήσεις που υπάρχουν στο έντυπο κάθε επιτροπής. Η απάντηση σε κάθε ερώτηση δε θα πρέπει να ξεπερνά τις 25 λέξεις και θα πρέπει να συνοδεύεται κι από ένα δεδομένο (fact) πάνω στο οποίο στηρίχθηκε ο μαθητής. Η συνέπεια στην παραπάνω ημερομηνία θα εξασφαλίσει τον απαιτούμενο χρόνο στην οργανωτική επιτροπή και τα προεδρεία ώστε να προετοιμαστούν για την πρώτη ημέρατων εργασιών των επιτροπών.

Τα email των προεδρείων που θα στείλετε τα κείμενα θέσης είναι τα εξής:

1. Επιτροπή για τα Δικαιώματα των Γυναικών και την Ισότητα των Φύλων: epitr.isotitasgmail.com
2. Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας: epitr.paideias@gmail.com
3. Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας Τροφίμων: epitr.perivallontos@gmail.com
4. Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών: epitr.eleftherion@gmail.com
5. Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων: epitr.apasxolisis@gmail.com
6. Επιτροπή Μεταφορών και Τουρισμού: epitr.metaforon@gmail.com
7. Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: epitr.dikaiomaton@gmail.com
8. Επιτροπή Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας: epitr.erevnas@gmail.com

Μπορείτε να επικοινωνείτε με τους προέδρους των επιτροπών σας για οποιοδήποτε ερώτηση έχετε να θέσετε.

Λίγα λόγια για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ρόλος: Άμεσα εκλεγμένο σώμα της ΕΕ με νομοθετική, εποπτική και δημοσιονομική αρμοδιότητα.

Μέλη: 705 βουλευτές (Μέλη Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου).

Πρόεδρος: Ρομπέρτα Μέτσολα.

Έτος ίδρυσης: 1952, ως Κοινή Συνέλευση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, 1962 ως Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, πρώτες άμεσες εκλογές το 1979.

Τόπος: Στρασβούργο (Γαλλία), Βρυξέλλες (Βέλγιο), Λουξεμβούργο.

Τι κάνει το Κοινοβούλιο

Το Κοινοβούλιο ασκεί 3 θεμελιώδεις εξουσίες: τη νομοθετική, τη δημοσιονομική και την ελεγκτική.

Νομοθετικές αρμοδιότητες:

- Εγκρίνει νομοθετικές πράξεις της ΕΕ, μαζί με το Συμβούλιο της ΕΕ, με βάση προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Αποφασίζει για τις διεθνείς συμφωνίες.
- Αποφασίζει για θέματα διεύρυνσης.
- Εξετάζει το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής και της ζητά να υποβάλλει νομοθετικές προτάσεις.

Πώς λειτουργεί το Κοινοβούλιο

Οι εργασίες του Κοινοβουλίου διεξάγονται σε δύο στάδια:

- **Επιτροπές:** για την προετοιμασία της νομοθεσίας
  Το Κοινοβούλιο αριθμεί **20** επιτροπές και δύο υποεπιτροπές, κάθε μια από τις οποίες ασχολείται με συγκεκριμένο τομέα πολιτικής. Οι Επιτροπές εξετάζουν νομοθετικές προτάσεις, ενώ οι βουλευτές και οι πολιτικές ομάδες μπορούν να προτείνουν τροποποιήσεις ή να απορρίψουν το νομοσχέδιο. Τα θέματα αυτά συζητούνται επίσης στο πλαίσιο των πολιτικών ομάδων.
- **Σύνοδοι Ολομέλειας:** για την έγκριση της νομοθεσίας
  Πρόκειται για συνεδρίαση του συνόλου των βουλευτών με σκοπό την τελική ψηφοφορία για το προταθέν νομοσχέδιο και τις προταθείσες τροποποιήσεις. Συνήθως η Σύνοδος Ολομέλειας πραγματοποιείται στο Στρασβούργο για τέσσερις ημέρες κάθε μήνα, αλλά μερικές φορές πραγματοποιούνται συμπληρωματικές σύνοδοι στις Βρυξέλλες.

Σύνθεση

Ο αριθμός των ευρωβουλευτών για κάθε χώρα είναι ανάλογος του πληθυσμού της, αλλά ισχύει η αρχή της φθίνουσας αναλογικότητας, δηλαδή καμιά χώρα δεν μπορεί να έχει λιγότερους από 6 ή περισσότερους από 96 ευρωβουλευτές. Ο συνολικός αριθμός τους δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 751 (750 συν τον πρόεδρο). Οι βουλευτές συγκροτούν ομάδες μεβάση την πολιτική τους τοποθέτηση, και όχι την εθνικότητά τους. Ο πρόεδρος εκπροσωπεί το Κοινοβούλιο στα άλλα όργανα της ΕΕ και στον έξω κόσμο και έχει τον τελευταίο λόγο στηνέγκριση του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Distribution of seats in the European Parliament

The number of MEPs per country has been modified following the UK's departure from the EU at the end of January 2020.

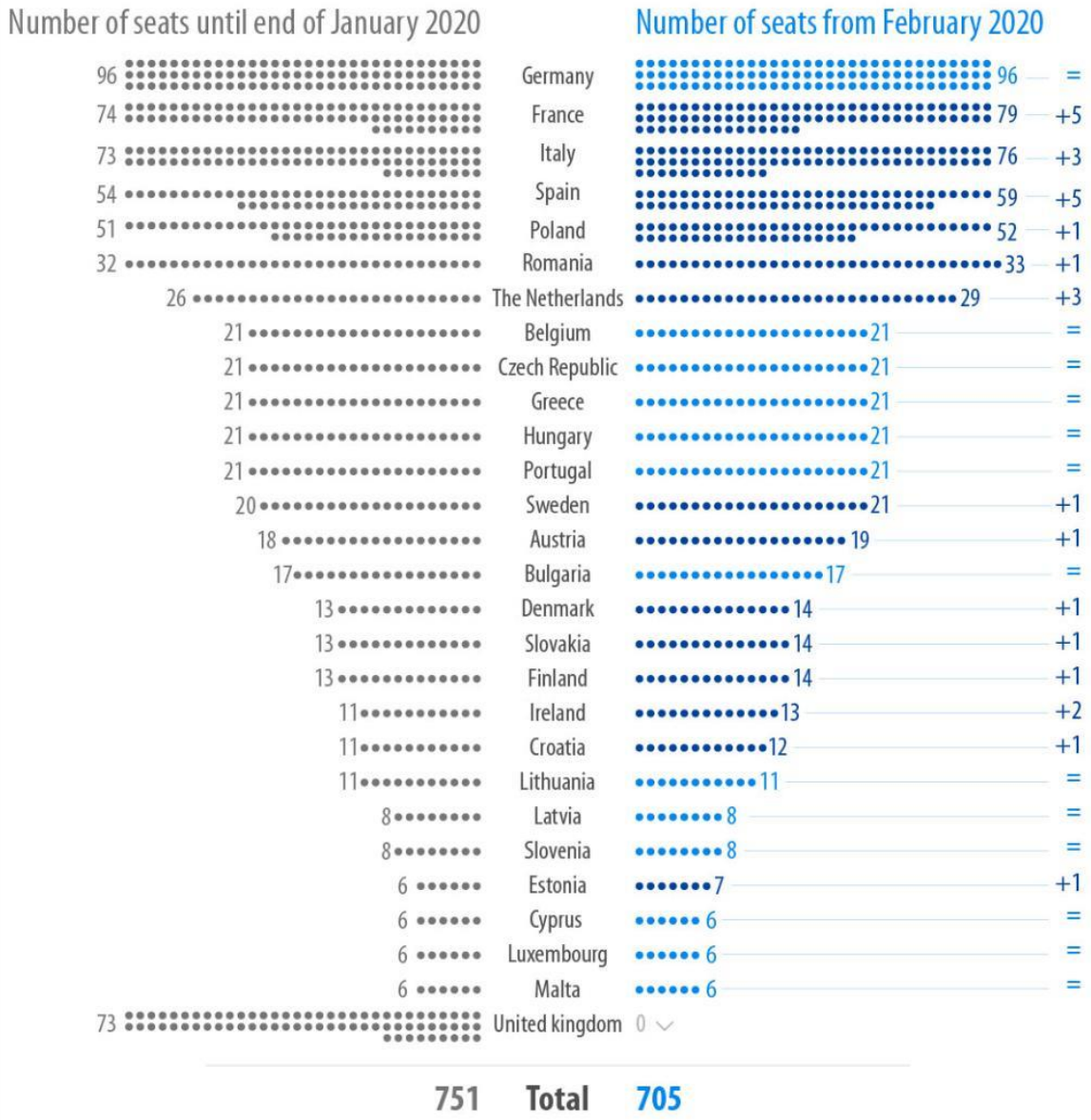

Source:
European Parliament

europarl.eu

DROI **Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**

Η Οδηγία για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων (Directive 2012/29/EU-Victims' Rights Directive) επιβάλλει η ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά δεδομένα των θυμάτων να τυγχάνουν ειδικής προστασίας και σεβασμού απ' όλους και ειδικά από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Πώς δύναται να επιτευχθεί αυτός ο στόχος από τις εθνικές ευρωπαϊκές έννομες τάξεις με σεβασμό στο δικαίωμα των πολιτών στην ενημέρωση καθώς και στο συνταγματικά κατοχυρωμένο απόρρητο της δημοσιογραφικής έρευνας;

Επισκόπηση - Περίληψη

Ι. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Σχεδόν από την αρχή της ύπαρξης του, το Δίκαιο έχει σκοπό τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο όλα τα μέλη μιας κοινωνίας μπορούν να συμβιώνουν αρμονικά. Τον σκοπό αυτό τον επιτυγχάνει, μεταξύ άλλων, και μέσω της λεγόμενης «στάθμισης δικαιωμάτων», της εξισορρόπησης, δηλαδή, μεταξύ των δικαιωμάτων που έρχονται σε σύγκρουση, με σκοπό να βρεθεί η «χρυσή τομή» μεταξύ τους. Μια τέτοια κατάσταση καλείται να διευθετήσει η Επιτροπή μας.

Το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των προσωπικών δεδομένων επιτάσσει το σεβασμό των ιδιωτικών πτυχών του βίου του καθενός και απαγορεύει τη χωρίς συγκατάθεση συλλογή και επεξεργασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων του.

Το δικαίωμα στην ενημέρωση εγγυάται την ελεύθερη πρόσβαση του ατόμου στην ενημέρωση και διασφαλίζει την ελεύθερη και χωρίς λογοκρισία λειτουργία των ΜΜΕ. Το απόρρητο της δημοσιογραφικής έρευνας συνίσταται στο δικαίωμα και την υποχρέωση που έχει ο δημοσιογράφος να αρνηθεί την αποκάλυψη των πηγών του.

Στην πράξη, δεν είναι λίγες οι φορές που το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και την προστασία των προσωπικών δικαιωμάτων έρχεται σε σύγκρουση με το δικαίωμα στην ενημέρωση και με το δημοσιογραφικό απόρρητο.

Σε πολλές περιπτώσεις ζητήματα που προκαλούν το εύλογο ενδιαφέρον του κοινού άπτονται του ιδιωτικού βίου προσώπων.

Απαραίτητο είναι, λοιπόν, ο νομοθέτης- εν προκειμένω σε Ευρωπαϊκό επίπεδο- να βρει τις κατάλληλες λύσεις, ούτως ώστε και το δικαίωμα του κοινού στην ενημέρωση να γίνεται σεβαστό, αλλά και να καθοριστούν και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα μπορεί να είναι θεμιτή η «παρείσφρηση» στον ιδιωτικό βίο.

ΙΙ. ΑΝΑΛΥΣΗ

ΟΡΙΣΜΟΙ

Κανόνες Δικαίου: Οι κανόνες που επιβάλλονται από μια Πολιτεία για να οριστεί τι επιτρέπεται και τι απαγορεύεται. Έχουν χαρακτήρα γενικό (ορίζουν απεριόριστο αριθμό περιπτώσεων) και αφηρημένο, (εφαρμόζονται σε απεριόριστο αριθμό προσώπων) σε μια φιλελεύθερη και προοδευτική κοινωνία είναι σύμφωνοι με τις αρχές της ελευθερίας και της ισότητας. Παράδειγμα: Όποιος σκοτώσει άλλον τιμωρείται – Οι εκφράσεις «όποιος» & «άλλον» δηλώνουν το ότι ο κανόνας ισχύει για απεριόριστα πρόσωπα και η διατύπωση «τιμωρείται» {εννοούμε πάντα τιμωρείται} δηλώνει τις απεριόριστες περιπτώσεις για τις οποίες ο κανόνας ισχύει. Η ιεραρχία των κανόνων δικαίου έχει ως εξής:

- Σύνταγμα & Διεθνές Δίκαιο
- Νόμος (στην κατηγορία αυτή εντάσσονται μεταξύ άλλων ο Αστικός και ο Ποινικός Κώδικας) & Έθιμο (το τελευταίο ελάχιστα χρησιμοποιείται)
- Κανονιστικές Πράξεις της διοίκησης & Προεδρικά διατάγματα.

Ανθρώπινα Δικαιώματα: Τα δικαιώματα που (πρέπει να) απολαμβάνει ένας άνθρωπος μόνο και μόνο επειδή είναι άνθρωπος. Τα δικαιώματα αυτά προστατεύονται από κανόνες δικαίου με συνταγματική ισχύ (π.χ. στην Ελλάδα στο κεφάλαιο των Συνταγματικών ελευθεριών που περιλαμβάνει τα άρθρα 4 έως και 25) ή και με υπερσυνταγματική ισχύ, όπως ορισμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου. Στην περίπτωση των Κρατών - Μελών της ΕΕ το ευρωπαϊκό δίκαιο και ιδίως οι ευρωπαϊκές συνθήκες - μεταξύ αυτών και αυτές που προστατεύουν ανθρώπινα δικαιώματα - έχουν ισχύ πάνω από τον εγχώριο νόμο. Ένα δικαίωμα αποτελείται από επιμέρους μικρότερες εκφάνσεις.

Στάθμιση Δικαιωμάτων: Η εναρμόνιση, με βάση αντικειμενικά κριτήρια, περισσότερων αλληλοσυγκρουόμενων δικαιωμάτων ώστε να εξυπηρετούνται με τρόπο δίκαιο τα συμφέροντα που διασφαλίζονται μέσω αυτών, προστατεύει τον πυρήνα του κάθε δικαιώματος.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Η συστηματική ανάλυση των όρων ιδιωτική ζωή και προσωπικά δεδομένα μάς οδηγεί σε ορισμένες καίριες διαπιστώσεις, αναφορικά με τη σύνδεση που παρουσιάζουν μεταξύ τους. Σύμφωνα με έκθεση του Ευρωπαίου Επιτρόπου για την Προστασία Προσωπικών Δεδομένων, ο χώρος προστασίας των προσωπικών δεδομένων καλύπτει μεγαλύτερη περιοχή από τον αντίστοιχο προστασίας της ιδιωτικής ζωής, αφού τα προσωπικά δεδομένα προστατεύονται, όχι μόνο προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία της ιδιωτικής ζωής του υποκειμένου,

αλλά ώστε να εγγυηθεί η προστασία και άλλων θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα της μη διάκρισης. Στην ίδια έκθεση τονίζεται πως η έννοια της προστασίας των προσωπικών δεδομένων είναι στενότερη της έννοιας της ιδιωτικότητας, εφόσον η ιδιωτικότητα περιλαμβάνει περισσότερα από τα προσωπικά δεδομένα. Η έννοια «προσωπικά δεδομένα»

είναι, λοιπόν, ειδικότερη αυτής της «ιδιωτικής ζωής». Μπορούμε να πούμε πως οι έννοιες της «ιδιωτικής ζωής» και των «προσωπικών δεδομένων» είναι δύο έννοιες οι οποίες συμπληρώνουν η μία την άλλη, και αρκετές φορές εξισώνονται στην πράξη. Στην ελληνική έννομη τάξη, η ιδιωτική ζωή, αλλά και η εικόνα, ως προσωπικό δεδομένο, αποτελούν εκφάνσεις του ευρύτερου δικαιώματος της προσωπικότητας, το οποίο κατοχυρώνει ο Αστικός Κώδικας. Συνεπώς, ενδεχόμενη προσβολή τους αποτελεί και προσβολή του παραπάνω δικαιώματος.

Η ΕΕ έχει με σειρά νομοθετημάτων εξειδικεύσει τις εκφάνσεις του παραπάνω δικαιώματος. Η Οδηγία 2012/29 *«για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων»* επιβάλλει η ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά δεδομένα των θυμάτων να τυγχάνουν ειδικής προστασίας και σεβασμού από όλους και ειδικά από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Ο Κανονισμός 2016/679 αποσκοπεί στην ενίσχυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των προσώπων στην ψηφιακή εποχή, αλλά και στη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας με τη διευκρίνιση των κανόνων για τις επιχειρήσεις και τους δημόσιους φορείς στην ενιαία ψηφιακή αγορά. Με ενιαία νομοθετική ρύθμιση αντιμετωπίζεται επίσης ο κατακερματισμός στα διάφορα εθνικά συστήματα και ο περιττός διοικητικός φόρτος. Ακόμη, η Οδηγία 2016/680 «*για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών»,* εξειδικεύει το παραπάνω δικαίωμα για τις περιπτώσεις όπου φορείς του είναι θύματα, μάρτυρες και ύποπτοι εγκληματικών πράξεων.

Το δικαίωμα στην ενημέρωση είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με αυτό στην ελευθερία έκφρασης, όπως φαίνεται και από το σχετικό άρθρο στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Σύμφωνα με αυτόν:

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία γνώμης και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών, χωρίς την ανάμειξη δημοσίων αρχών και αδιακρίτως συνόρων.

2. Η ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης και η πολυφωνία τους είναι σεβαστές.

   Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του ανθρώπου, το παραπάνω δικαίωμα δεν αφορά μόνο σε φυσικά πρόσωπα αλλά διέπει και τη λειτουργία του Τύπου, ενώ διατυπώνεται ρητά ότι η ελευθερία έκφρασης αποτελεί βασικό θεμέλιο για τη δημοκρατία. Αξίζει να αναφερθεί ότι η ελευθερία του λόγου δεν αφορά μόνο τη διάδοση έγκυρων πληροφοριών.

Το άρθρο αυτό προστατεύει ακόμη και το δικαίωμα στην έκφραση κριτικής, εικασιών, προσβλητικών και ενοχλητικών προς το κράτος ή μέρος του πληθυσμού σχολίων, χωρίς τον φόβο λογοκρισίας ή κυρώσεων. Η αξία αυτού του δικαιώματος δεν έγκειται αποκλειστικά στη συσχέτισή του με τη δημοσιογραφία και τον Τύπο, αλλά βρίσκει εφαρμογή σε κάθε τομέα της κοινωνικής ζωής: στην πολιτική, το εμπόριο, τη διαφήμιση και στην τέχνη. Για τον λόγο αυτόν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προσπαθεί να περιορίσει τις παρεμβάσεις στην ελευθερία έκφρασης, οι οποίες είναι αποδεκτές σε λίγες μονάχα περιπτώσεις όπως π.χ. τη δημόσια ασφάλεια, την εθνική ασφάλεια και την εδαφική ακεραιότητα μιας χώρας ή την προστασία της υγείας και των ηθών, ακόμη και την απαγόρευση γνωστοποίησης πληροφοριών που έχουν ληφθεί εμπιστευτικά, περιορισμός που σχετίζεται με το δημοσιογραφικό απόρρητο. Συνεπώς, προκύπτει το συμπέρασμα ότι η ελευθερία έκφρασης - και άρα και ενημέρωσης -

δεν είναι ένα απόλυτο δικαίωμα, αλλά τα δυνητικά αποτελέσματα της διάδοσης μιας πληροφορίας επηρεάζουν αναλογικά και το αν αυτή προστατεύεται από το άρθρο αυτό της ΕΣΔΑ και του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Πάντως, έχει διατυπωθεί η άποψη ότι το δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης είναι «ανώτερο», καθώς αποτελεί προϋπόθεση για την ύπαρξη άλλων δικαιωμάτων. Σε κάθε περίπτωση, αποτελεί ελευθερία που απολαμβάνεται από δημοσιογράφο και αναγνώστη, πομπό και δέκτη γενικότερα.

Ως Δημοσιογραφικό Απόρρητο ορίζεται το δικαίωμα και η υποχρέωση που έχει ο δημοσιογράφος να αρνηθεί, ακόμα και ενώπιον δικαστικών αρχών, την αποκάλυψη των πηγών του, δηλαδή την ταυτοποίηση της προέλευσης της πληροφόρησης και των στοιχείων που έχει λάβει για ζητήματα τα οποία, είτε ήδη έχει είτε διατίθεται να γνωστοποιήσει στο κοινό. Η μεγάλη αξία του έγκειται στο γεγονός ότι αποτελεί σημαντική προϋπόθεση ή ακόμη και απαραίτητη και ικανή συνθήκη για την αξιόπιστη ενημέρωση των πολιτών. Εντάσσεται, λοιπόν, στο πλαίσιο της προάσπισης του δικαιώματος στην ελευθερία της έκφρασης και πληροφόρησης, η οποία περιλαμβάνει την ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης και την πολυφωνία, σύμφωνα με το άρθρο 11 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πέρα από τη στενή του σχέση με τα παραπάνω δικαιώματα, το Δημοσιογραφικό Απόρρητο εγγυάται τόσο τον κοινωνικό ρόλο του δημοσιογράφου όσο και την αξιοπρέπειά του.

Οι προσπάθειες του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη ρητή αναγνώριση του δημοσιογραφικού απορρήτου στην νομοθεσία του εκάστοτε κράτους - μέλους ξεκίνησαν το 2000, ενώ δυο χρόνια αργότερα, το 2002 με την υπόθεση Goodwin v. UK αναγνωρίστηκε από το ΕΔΔΑ η αναγκαιότητα για την ουσιαστική δημοσιογραφία. Στην απόφαση του για την συγκεκριμένη υπόθεση, το δικαστήριο για τα ανθρώπινα δικαιώματα έκρινε ότι το δημοσιογραφικό απόρρητο απαιτείται για την ελευθερία του Τύπου, αφού η απουσία του συνεπάγεται τη δυσπιστία των πηγών προς τους δημοσιογράφους, πράγμα που υπονομεύει την αποτελεσματικότητα του Τύπου, ο οποίος έχει αναγνωριστεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ως το ευρύτατα προστατευόμενο μέσο ελευθερίας της έκφρασης. Πιο πρόσφατα, τον προηγούμενο Απρίλιο, η ειδική επιτροπή του Κοινοβουλίου για τις εξωτερικές παρεμβάσεις στην ΕΕ παρουσίασε μέτρα για την ενίσχυση της προστασίας των δημοσιογράφων από καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες, οι οποίες δυνητικά λειτουργούν ως εκφοβιστικές αγωγές με στόχο τη συγκάλυψη της αλήθειας. Αξίζει να επισημανθεί ότι πέρα από δικαίωμα που προασπίζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το δημοσιογραφικό απόρρητο γίνεται πλέον αντιληπτό ως γενικά αναγνωρισμένος κανόνας του διεθνούς δικαίου.

Παρά τη μεγάλη αξία του δημοσιογραφικού απορρήτου, προκύπτουν ορισμένοι προβληματισμοί για το κατά πόσο αυτό προστατεύει την αλήθεια. Πιο συγκεκριμένα, ο όρος «απόρρητο» μπορεί να παρερμηνευθεί ως «προστασία των πηγών» ανεξαρτήτως της αξιοπιστίας τους. Για αυτόν τον λόγο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προσπαθεί να θέσει όρια στο δικαίωμα εμπιστευτικότητας των πηγών αυτών, ενώ σε περιπτώσεις που απειλείται το υπέρτερο κοινωνικό συμφέρον ο δημοσιογράφος μπορεί να υποχρεωθεί να αποκαλύψει τις πηγές του.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ - ΑΝΑΓΚΗ ΣΤΑΘΜΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Αν κατανοηθεί το περιεχόμενο των παραπάνω δικαιωμάτων, εύκολα συνάγεται πως πολλές φορές αυτά τελούν σε σύγκρουση. Για παράδειγμα, δεν είναι λίγες οι φορές που η δημοσιογραφική έρευνα παρεισφρύει στην ιδιωτική ζωή των ατόμων για ζητήματα που απασχολούν την κοινή γνώμη. Ζητήματα που άπτονται του ιδιωτικού βίου και αφορούν σε προσωπικά δεδομένα μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο έρευνας από τα ΜΜΕ, όταν υπάρχει για αυτό το λεγόμενο «δικαιολογημένο ενδιαφέρον». Στον χώρο των μέσων μαζικής ενημέρωσης δικαιολογημένο ενδιαφέρον νοείται το συμφέρον του κοινού για πληροφόρηση, αλλά και το καθήκον των δημοσιογράφων για έλεγχο και κριτική των πράξεων των δημόσιων προσώπων. Το δικαιολογημένο ενδιαφέρον δεν στοιχειοθετεί όμως απόλυτο δικαιολογητικό λόγο άρσης του παρανόμου, αντιθέτως για να γίνει αποδεκτή η επίκληση του δικαιολογημένου ενδιαφέροντος θα πρέπει στη συγκεκριμένη περίπτωση το συμφέρον του κοινού για ενημέρωση να κριθεί ανώτερο από την προσβολή που υφίσταται το θύμα στην προσωπικότητά του. Η στάθμιση αυτή των συγκρουόμενων εννόμων αγαθών αποτελεί έργο του δικαστή, ο οποίος αφού τα αξιολογήσει, με βάση τελολογικές σκέψεις, θα κρίνει ποιο από αυτά είναι επικρατέστερο, κάτω από τις συνθήκες της εξεταζόμενης περίπτωσης. Με άλλα λόγια, το δικαιολογημένο ενδιαφέρον μπορεί να οδηγήσει σε περιορισμό της προστασίας της προσωπικότητας.

Ακόμη ένα σημαντικό ζήτημα προς ρύθμιση αποτελεί η οριοθέτηση του απορρήτου της δημοσιογραφικής έρευνας. Σε πολλές περιπτώσεις στη δημοσιογραφική έρευνα οι ειδήσεις δεν αποκτώνται με νόμιμες οδούς. Απαραίτητη είναι, λοιπόν, η οριοθέτηση του δημοσιογραφικού απορρήτου, για να αποσοβηθεί ο κίνδυνος αυτό να χρησιμοποιείται ως μέσο κάλυψης εγκληματικών δραστηριοτήτων.

Λέξεις - Κλειδιά

Κανόνας Δικαίου, Δικαίωμα, Στάθμιση Δικαιωμάτων, Δικαίωμα στην Ιδιωτική Ζωή, Δικαίωμα στην Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων, Δικαίωμα στην Ενημέρωση, Απόρρητο της Δημοσιογραφικής Έρευνας

Ερωτήματα

- Μπορεί - και αν ναι, μέχρι ποιο σημείο - το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων να εμποδίσει τη δημοσιογραφική έρευνα για ζητήματα που αφορούν το κοινό;
- Από ποιο σημείο και ύστερα πρέπει η «παρέμβαση» στην ιδιωτική ζωή να θεωρείται παράνομη;
- Ποια θα πρέπει να είναι τα νόμιμα όρια του απορρήτου της δημοσιογραφικής έρευνας;
- Με ποιους τρόπους μπορεί να αποφευχθεί ο κίνδυνος το απόρρητο να μετατρέπεται σε μέσο κάλυψης παράνομων παρεισφρήσεων στην ιδιωτική ζωή;

Υλικό έρευνας

- http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3Al33501
- http://www.europarl.europa.eu/charter/default_el.htm
- http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_el.pdf
- Freedom of expression

- Χρ. Μυλονόπουλος: Το δημοσιογραφικό απόρρητο και η ανάγκη προστασίας του | Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
- Απόρρητο: Νομική προστασία των δημοσιογραφικών πηγών - ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ http://www.greeklaws.com/pubs/uploads/2651.pdf
- Ελευθερία του Τύπου: το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο πλευρό των δημοσιογράφων | Επικαιρότητα
- ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) 2016/ 943 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ – https://www.tanea.gr/2001/07/03/greece/to-aporrito-proypothesi-gia-aneksartiti-dimosiografia
- Άρθρο 11 - Ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης
- ΜΜΕ | Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
- Ελευθερία έκφρασης
- Δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και στα προσωπικά δεδομένα
- Προστασία των Π.Δ. στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Κανονισμός 2016/679
- Οδηγία 2016/680
- Οδηγία 29/2012
- Προσβολή προσωπικότητας από τα ΜΜΕ

EMPL Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων

Τον Μάρτιο του 2021 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε τη στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία για την περίοδο 2021-2030. Με αυτή τη δεκαετή στρατηγική, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιθυμεί να βελτιώσει τη ζωή των ατόμων με αναπηρία στην Ευρώπη και σε ολόκληρο τον κόσμο. Οι κυβερνήσεις πρέπει να θεσπίζουν νόμους που προάγουν την ισότητα και καταργούν κάθε μορφή άμεσης ή έμμεσης διάκρισης σε βάρος των ατόμων με αναπηρίες. Κανείς δεν έχει το δικαίωμα να προβαίνει σε διακρίσεις, ούτε το κράτος, ούτε οι επιχειρήσεις, ούτε οι πολίτες.

Επισκόπηση – Περίληψη

I. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Σύμφωνα με το άρθρο 1 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (CRPD/ΣΔΑμεΑ), στα Άτομα με Αναπηρία περιλαμβάνονται τα άτομα με μακροχρόνιες σωματικές, ψυχικές, νοητικές ή αισθητηριακές αναπηρίες, οι οποίες, σε συνδυασμό με διάφορα εμπόδια, μπορεί να δυσχεραίνουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία επί ίσοις όροις με τα άλλα άτομα.

Στατιστικά περίπου 87 εκατομμύρια άτομα στην Ε.Ε. έχουν κάποια μορφή αναπηρίας. Μόνο τα μισά από τα άτομα με αναπηρία εργάζονται. Το 28,4 % των ατόμων με αναπηρία αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού έναντι του μικρότερου ποσοστού, 17,8 % των ατόμων χωρίς αναπηρία.

Μόλις το 29,4 % των ατόμων με αναπηρία κατορθώνουν να αποκτήσουν πτυχιοτριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε σύγκριση με το 43,8 % των ατόμων χωρίς αναπηρία.

Τέλος, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το 52 % των ατόμων με αναπηρία αισθάνεται ότι υφίσταται διακρίσεις.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και όλα τα κράτη μέλη της είναι συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Σκοπός της εν λόγω

Συνθήκης αποτελεί η θέσπιση γενικών, κατευθυντήριων γραμμών, τις οποίες καλούνται να ακολουθήσουν τα κράτη, προκειμένου να βελτιώσουν τις συνθήκες εργασίας, και κατ' επέκταση την ποιότητα ζωής των ΑμεΑ. Συγκεκριμένα, το άρθρο 27 ορίζει τόσο τα δικαιώματα των ΑμεΑ που αφορούν στην εργασία, όσο και τις υποχρεώσεις των κρατών αναφορικά με την προσασία των ατόμων αυτών και την προάσπιση των δικαιωμάτων τους. Έτσι, τα κράτη οφείλουν να διασφαλίζουν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας και ίσα εργασιακά δικαιώματα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες (μεταξύ άλλων, ισότιμη καταβολή μισθών και αποζημιώσεων σε περίπτωση απόλυσης).

Σύμφωνα με τις γενικές αρχές που περιγράφονται στο άρθρο 3 της ΣΔΑμεΑ, πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για τη συνεκτίμηση της αναπηρίας σε όλες τις πολιτικές και τη νομοθεσία της ΕΕ που επηρεάζουν τη ζωή των ΑμεΑ. Πρέπει να κατοχυρώνονται οι αρχές της απαγόρευσης των διακρίσεων, της προσβασιμότητας, της συμμετοχής και της ένταξης, της ισότητας ευκαιριών, της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών,του σεβασμού της έμφυτης αξιοπρέπειας και της ατομικής αυτονομίας, της αποδοχής των ΑμεΑ στο όνομα της ετερότητας και της ανθρωπιάς, καθώς και της αναγνώρισης των εξελισσόμενων δυνατοτήτων των ΑμεΑ και του δικαιώματός τους να διατηρούντην ταυτότητά τους.
Η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία ορίζει τα άτομα με αναπηρία ως «τα άτομα με μακροχρόνιες σωματικές, νοητικές, πνευματικές ή αισθητηριακές βλάβες, οι οποίες σε αλληλεπίδραση με διάφορα εμπόδια δύνανται να παρεμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία σε ίση βάση με τους
άλλους».

Population reporting long-standing disabilities, 2017
(% of population aged 16 or over)

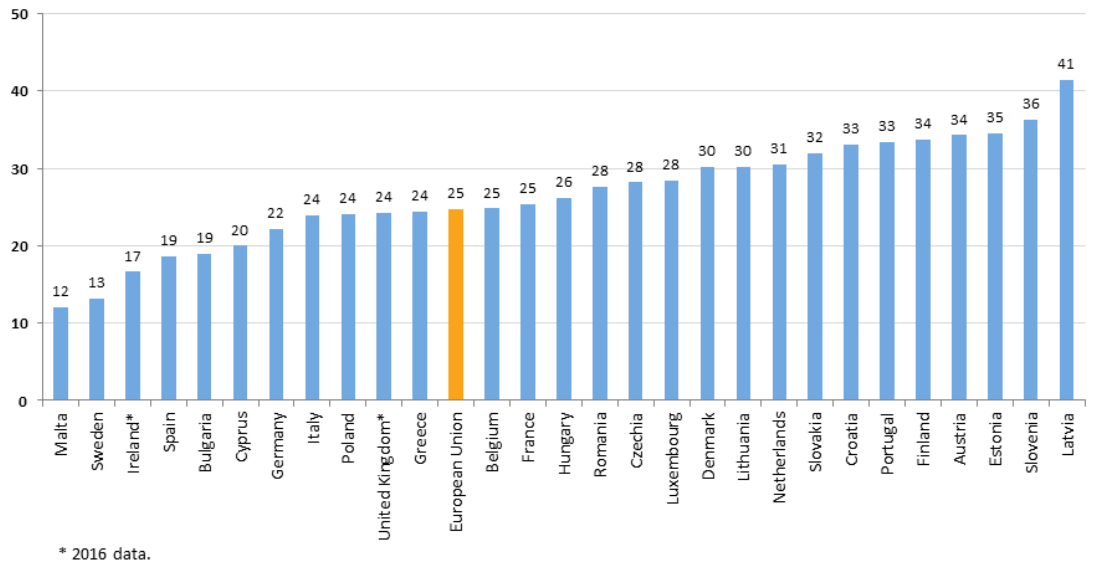

ec.europa.eu/eurostat

Επιπρόσθετα, στη Σύμβαση προβλέπεται η εξασφάλιση πρόσβασής τους στις υπηρεσίας ευρέσεως εργασίας και η δραστηριοποίησή τους στις διάφορες συνδικαλιστικές

οργανώσεις. Αξίζει, τέλος, να σημειωθεί ότι στα άτομα με ειδικές ανάγκες αναγνωρίζεται, το δικαίωμά τους να λαμβάνουν μέρος σε προγράμματαεπαγγελματικού προσανατολισμού, και γενικά προγράμματα για την περαιτέρω κατάρτισή τους.
Σε ενωσιακό καθαρά επίπεδο, σημειώνεται προσπάθεια διευκόλυνσης της καθημερινότητας των ΑμεΑ, κυρίως μέσω της θέσπισης Οδηγιών και Κανονισμών για την προστασία τους. Αξίζει να αναφερθούν, ειδικότερα, η Οδηγία 2019/882,αναφορικά με την προσβασιμότητα σε προϊόντα και υπηρεσίες και τους Κανονισμούςγια τα δικαιώματα των επιβατών με μειωμένη κινητικότητα στα μέσα μεταφοράς. Οι διακρίσεις που υφίστανται τα άτομα με αναπηρία και οι οποίες απαγορεύονται απότην προαναφερθείσα νομοθεσία χωρίζονται σε **άμεσες και έμμεσες**. Άμεσες είναι οι διακρίσεις στις οποίες η δυσμενέστερη μεταχείριση οφείλεται σε κάποιο ιδιαίτερο «προστατευόμενο» χαρακτηριστικό προσώπων που κατά τα λοιπά βρίσκονται σε όμοιες καταστάσεις και θα έπρεπε να τυγχάνουν όμοιας μεταχείρισης. Συγκεκριμένα, πρέπει να υπάρχει διαφορά στη μεταχείριση ατόμων που βρίσκονται σε ανάλογες ή σχετικά όμοιες καταστάσεις, η οποία να βασίζεται σε κάποιο αναγνωρίσιμο χαρακτηριστικό.

Πέρα όμως από τις άμεσες διακρίσεις, τα δικαιοδοτικά όργανα αναγνωρίζουν πως διακρίσεις μπορούν να προκύψουν όχι μόνο λόγω της διαφορετικής μεταχείρισης προσώπων που βρίσκονται σε όμοιες καταστάσεις αλλά και λόγω της ίδιας μεταχείρισης προσώπων που βρίσκονται σε διαφορετικές καταστάσεις. Αυτές είναι οι λεγόμενες (και περισσότερο δυσαπόδεικτες) έμμεσες διακρίσεις. Καλούνται «έμμεσες» διότι δεν είναι η ίδια μεταχείριση που διαφέρει, αλλά περισσότερο οι συνέπειές της, οι οποίες βιώνονται διαφορετικά από πρόσωπα με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Πρώτη προϋπόθεση για τη στοιχειοθέτηση των έμμεσων διακρίσεων είναι η ύπαρξη μίας εκ πρώτης όψεως ουδέτερης διάταξης, ενός κριτηρίου ή μίας πρακτικής. Με άλλα λόγια, πρέπει να υπάρχει κάποιου είδους προϋπόθεση που να ισχύει για όλους. Η δεύτερη συνίσταται στο γεγονός πως αυτή η εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική θέτει σε μειονεκτική θέση ομάδα που φέρει κάποιο «προστατευόμενο» χαρακτηριστικό. Εδώ ακριβώς διαφέρουν και οι άμεσες διακρίσεις από τις έμμεσες. Στις τελευταίες, δηλαδή, το κέντρο βάρους μετατίθεται από τη διαφορετική μεταχείριση στις διαφορετικές επιπτώσεις.

50.8% of persons with disabilities are in employment compared to **75%** without disabilities

37.6% of persons with disabilities are inactive compared to **17.6%** of persons without disabilities

28.4% of persons with disabilities are at risk of poverty and social exclusion compared to **18.4%** of persons without disabilities

-

Λέξεις - Κλειδιά

ΑμεΑ, Εργατικό Δυναμικό, Εργατική Κινητικότητα -

Ερωτήματα

- Με ποια μέτρα θα μπορούσε η ΕΕ να δώσει περισσότερα κίνητρα σε άτομα με αναπηρία να εργαστούν;
- Πώς μπορεί η ΕΕ να δώσει κίνητρα στον ιδιωτικό εργασιακό τομέα, ώστε να εντάσσονται στο εργατικό δυναμικό επιχειρήσεων περισσότεροι εργαζόμενοι με αναπηρία, και να καθίσταται το εργασιακό περιβάλλον προσβάσιμο.

Υλικό έρευνας

- Accessible EU- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission): European accessibility act - Employment, Social Affairs & Inclusion
- EUROPA - Τομείς Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης: https://europa.eu/european-union/topics/employment-social-affairs_el
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission): european-commission-presents-strategy-for-the-rights-of-persons-with-disabilities-2021-2030
- Ένωση Ισότητας: Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2021-2030: European-Strategy-2021-2030_EN.pdf
- Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Council): http://www.consilium.europa.eu/el/council-eu/configurations/epsco/
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (European Parliament): http://www.europarl.europa.eu/committees/el/empl/home.html
- Από το Συμβούλιο της Ευρώπης (Council of Europe): https://publicsearch.coe.int/Pages/results.aspx?k=alcohol#k=eu%20employment
  https://ec.europa.eu/epale/el/content/cedefop-poia-epaggelmata- vriskontai-se-zitisi-stin-ey ropi-kai-giati
- Αναμενόμενα χρόνια ζωής με αναπηρία ή επιβάρυνση ασθενειών 1990-2016: expected-years-of-living-with-disability-or-disease-burden

ITRE Επιτροπή Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας

Στους στόχους της ΕΕ περιλαμβάνεται η προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και της υγείας των πολιτών της. Η πρόσφατη υγειονομική κρίση έδωσε το έναυσμα για συστηματοποίηση και επιτάχυνση των ιατρικών ερευνών με στόχο την ανακάλυψη κατάλληλων εμβολίων. Η Επιτροπή κινητοποιεί μεγάλα χρηματικά κονδύλια για επείγουσα έρευνα σχετικά με τις παραλλαγές του νέου κορονοϊού. Ποιοι κίνδυνοι ελλοχεύουν από τους νέους πιο γρήγορους ρυθμούς των ιατρικών ερευνών και πώς μπορούν αυτοί να αποφευχθούν;

Επισκόπηση-Περίληψη

Ι. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Θεμελιώδη πυλώνα της ΕΕ αποτελεί η προσήλωση στο στόχο της διασφάλισης της βελτίωσης της ποιότητας ζωής και της υγείας των πολιτών της. Στο πλαίσιο αυτό, η πρωτοφανής πανδημική κρίση Covid-19 καθώς και οι συνακόλουθες δυσμενείς συνέπειες αυτής στην καθημερινότητα και στην εν γένει ζωή των Ευρωπαίων πολιτών, διαμόρφωσαν μία ιδιαιτέρως σοβαρή πρόκληση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κλήθηκε να την αντιμετωπίσει και έτσι να διασφαλίσει την επιτάχυνση των ιατρικών ερευνών με στόχο την εύρεση του κατάλληλου εμβολίου. Κατά συνέπεια κινητοποιήθηκαν μεγάλα χρηματικά κονδύλια για τη διενέργεια επείγουσας ιατρικής έρευνας. Παρά τον επείγοντα χαρακτήρα αυτής της κατάστασης τα υποψήφια εμβόλια απαιτείται να υποβληθούν σε αυστηρή αξιολόγηση από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων, ώστε να διασφαλιστεί ότι αυτά είναι αποτελεσματικά, ασφαλή και υψηλής ποιότητας πριν να διατεθούν στο κοινό. Χάρη στην τεράστια κινητοποίηση πόρων και εμπειρογνωσίας σε κάθε στάδιο, οι διαδικασίες ανάπτυξης, αξιολόγησης και αδειοδότησης έχουν επιταχυνθεί.

Την ΕΕ διέπει συγκεκριμένο θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο. Είναι σαφές πως η επιτάχυνση των ερευνών ενδέχεται να επιφέρει αρνητικές συνέπειες, όπως η μη τήρηση των θεσμοθετημένων πρωτοκόλλων καθώς και η επιεικέστερη αντιμετώπιση τυχόν παραβάσεων δυνάμει της επιτακτικής ανάγκης διεξαγωγής των ερευνών. Με άλλα λόγια είναι υπαρκτός ο κίνδυνος χαλάρωσης της εποπτείας και του ελέγχου και άρα της υποχώρησης από τη δέσμευση στην τήρηση της νομιμότητας προς όφελος της εξυπηρέτησης της ανάγκης και της υγειονομικής κρίσης.

Επομένως, το ερώτημα που ανακύπτει είναι σαφές. Ποιοι κίνδυνοι ελλοχεύουν από τους νέους πιο γρήγορους ρυθμούς των ιατρικών ερευνών και πώς μπορούν αυτοί να αποφευχθούν; Σε ποιους τομείς (π.χ. ασφάλειας, έγκυρης πληροφόρησης) είναι πιθανό να υπάρξουν εκπτώσεις που ενδεχομένως να επηρεάσουν την ποιότητα της ζωής των Ευρωπαίων πολιτών; Σε αυτό το ερώτημα καλείται να απαντήσει η Επιτροπή Βιομηχανίας Έρευνας και Ανάπτυξης.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

Η πρωτοφανής πανδημία του κορονοϊού που ξέσπασε τον Δεκέμβριο του 2019 στην επαρχία Χουπέι της Κίνας έχει προκαλέσει ραγδαίες αλλαγές τόσο στην κοινωνική όσο και στην υγειονομική πλευρά της ζωής του κοινωνικού συνόλου. Οι επιπτώσεις του Covid-19 έγιναν άμεσα αισθητές και είναι εμφανείς μέχρι και σήμερα. Μέσα στους στόχους της ΕΕ περιλαμβάνεται η προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και της υγείας των πολιτών της. Η παραπάνω υγειονομική κρίση έδωσε το έναυσμα για συστηματοποίηση και επιτάχυνση των ιατρικών ερευνών με στόχο την ανακάλυψη κατάλληλων εμβολίων .

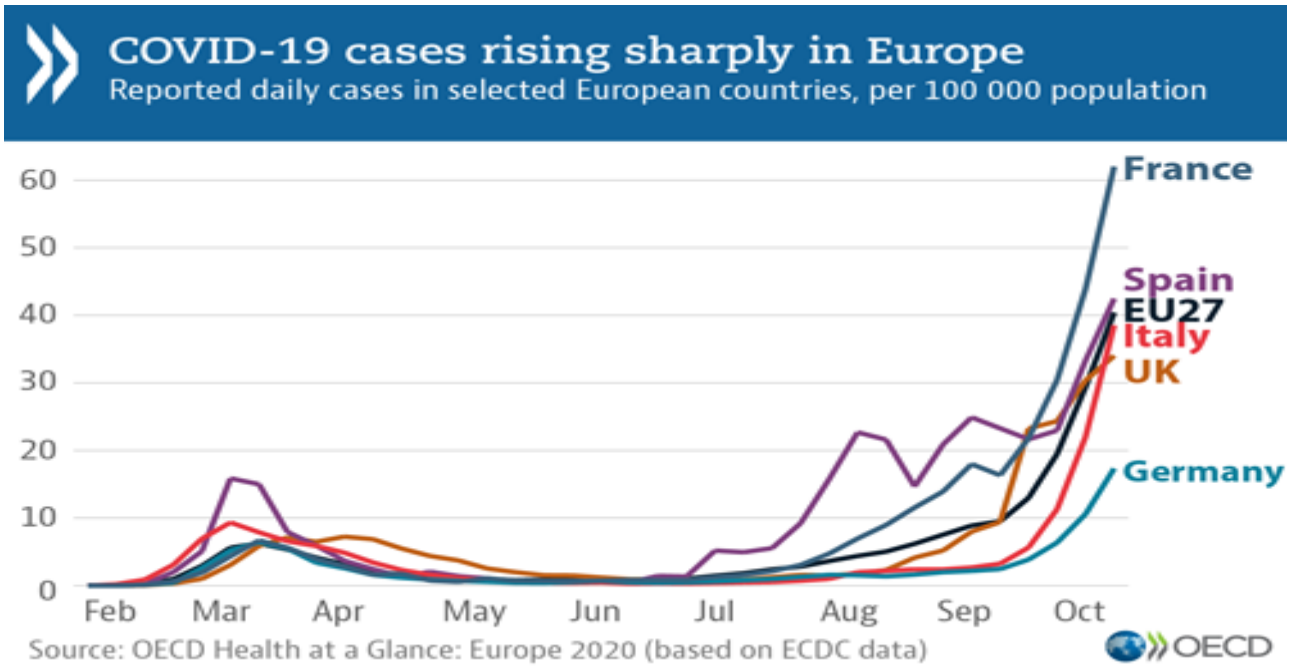

Η πορεία αύξησης των κρουσμάτων της πανδημίας στην Ευρώπη.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση σε μία προσπάθεια να αντιμετωπίσει την πανδημία και να ενισχύσει την ετοιμότητα για την καταπολέμηση των κρίσεων που προκαλεί η τελευταία δημιούργησε το πρόγραμμα «Η ΕΕ για την υγεία (EU4Health) 2021-2027». Μέσω του προγράμματος αυτού γίνεται μία επένδυση ύψους 5,3 δισεκατομμύρια ευρώ με στόχο την οικονομική στήριξη των μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της υγείας. Το EU4Health συμπληρώνει τις πολιτικές των κρατών μελών για την επιδίωξη τεσσάρων γενικών στόχων που αποτελούν τις φιλοδοξίες του προγράμματος και δέκα στόχων που αποτελούν τους τομείς παρεμβάσεις:

- **Βελτίωση και ενίσχυση της υγείας**
  - Προώθηση της υγείας και πρόληψη των ασθενειών, ιδίως του καρκίνου
  - Διεθνείς πρωτοβουλίες και συνεργασία στον τομέα της υγείας

- **Προστασία των ανθρώπων**
  - Πρόληψη, ετοιμότητα και αντιμετώπιση διασυνοριακών απειλών κατά της υγείας
  - Συμπλήρωση της εθνικής αποθεματοποίησης βασικών προϊόντων αναγκαίων για την αντιμετώπιση κρίσεων
  - Δημιουργία αποθέματος ιατρικού, υγειονομικού και υποστηρικτικού προσωπικού
- **Πρόσβαση σε φάρμακα, σε ιατροτεχνολογικά προϊόντα και σε αναγκαία για την αντιμετώπιση κρίσεων προϊόντα**
  - Διασφάλιση της πρόσβασης, της διαθεσιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας αυτών των προϊόντων
- **Ενίσχυση των συστημάτων υγείας**
  - Ενίσχυση των δεδομένων υγείας, των ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών, και του ψηφιακού μετασχηματισμού της υγειονομικής περίθαλψης
  - Ενίσχυση της πρόσβασης σε υγειονομική περίθαλψη
  - Ανάπτυξη και εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας για την υγεία και λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων
  - Ολοκληρωμένη συνεργασία μεταξύ των εθνικών συστημάτων υγείας

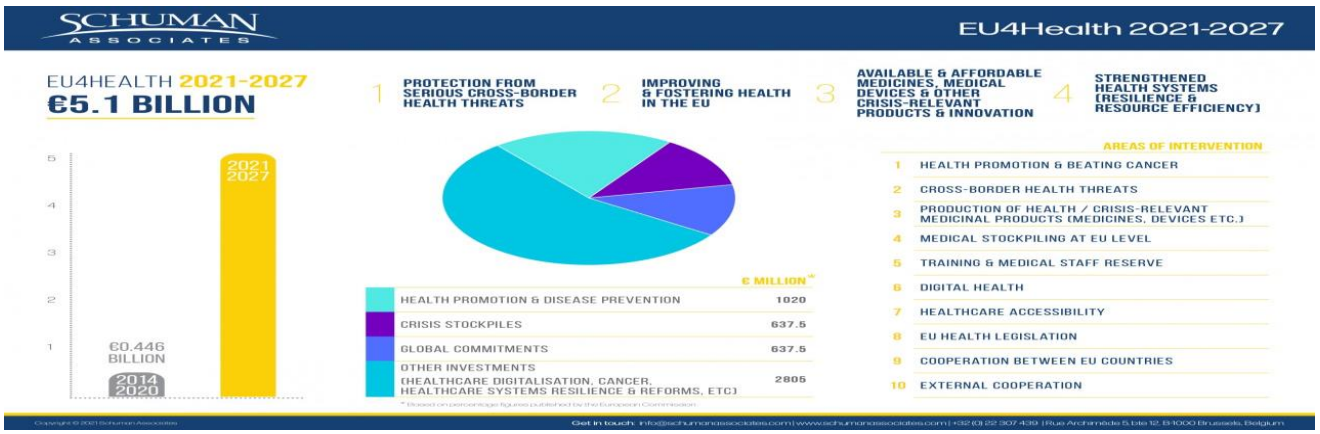

Πίτα η οποία παρουσιάζει αναλυτικά τους τομείς στους οποίους η οργάνωση επένδυσε τα κονδύλια

Το πρόγραμμα αυτό υποστηρίζει τα κράτη μέλη στην κάλυψη των υγειονομικών αναγκών που προέκυψαν από την πανδημία του κορονοϊού και συνάμα ενθαρρύνει ιατρικές έρευνες με στόχο την ανακάλυψη κατάλληλων εμβολίων για τις παραλλαγές της πανδημίας. Προκειμένου να ανταποκριθούν στις ραγδαίες εξελίξεις της σημερινής πραγματικότητας οι ιατρικές έρευνες και τα πορίσματα τους αναπτύχθηκαν με εξίσου γρήγορους ρυθμούς γεγονός που ελλοχεύει κινδύνους για το κοινωνικό σύνολο.

Ιατρική Έρευνα:Η έρευνα είναι ένας τομέας απαραίτητος για την πρόοδο της Ιατρικής. Πολλές από τις σημαντικές Ιατρικές ανακαλύψεις όπως οι εμβολιασμοί και τα αντιβιοτικά οφείλονται στις προσπάθειες ερευνητών και έχουν οδηγήσει στην καλύτερη περίθαλψη εκατοντάδων ασθενών και έχει σώσει τις ζωές ακόμα περισσότερων. Ταυτοχρόνα η έρευνα μπορεί να μας δώσει τις απαντήσεις σε διάφορα Ιατρικά μυστήρια και τις λύσεις σε τρέχοντα ζητήματα που απασχολούν ιδιαίτερα τον τομέα της υγείας. Αυτή είναι το εργαλείο ώστε να κατανοήσουμε καλύτερα και τον κόσμο γύρω μας αλλά και το ίδιο μας το σώμα.

Παρά την ταχύτατη ανάπτυξη της τεχνολογίας σε όλους τους τομείς και ειδικότερα στον ιατρικό οι άνθρωποι οφείλουν να παραμένουν ενημερωμένοι για τους κινδύνους του κλάδου

αυτού καθώς πρόκειται για ένα ζήτημα που αφορά άμεσα κάθε πολίτη. Πράγματι, η τεχνολογική πρόοδος κατά τις τελευταίες δεκαετίες έχει υπάρξει αξιοσημείωτη και έχει καταστήσει την ιατρική πολύ ασφαλέστερη σε σύγκριση με προηγούμενα χρόνια όμως το κοινωνικό σύνολο δεν πρέπει να επαναπαύεται και να δέχεται άκριτα κάθε ιατρική έρευνα που έχει ολοκληρωθεί σε ανησυχητικά μικρό χρονικό διάστημα, όπως τα εμβόλια της πανδημίας.

Πιο συγκεκριμένα, προτού ένα εμβόλιο εγκριθεί στην ΕΕ, πρέπει να υποβληθεί σε αυστηρές δοκιμές από τον παρασκευαστή του και στη συνέχεια σε επιστημονική αξιολόγηση από τις ρυθμιστικές αρχές. Στις αρχές αυτές συμπεριλαμβάνονται ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων και άλλες ρυθμιστικές αρχές οι οποίες εδρεύουν στις χώρες της ΕΕ.

Στις δοκιμές περιλαμβάνεται έλεγχος της ποιότητας του εμβολίου:

- Της καθαρότητάς του
- Των συστατικών του, συμπεριλαμβανομένων των αδρανών συστατικών ή των «εκδόχων» του
- Του τρόπου παρασκευής του

Στη συνέχεια, ο παρασκευαστής πραγματοποιεί δοκιμές σχετικά με τις επιδράσεις του εμβολίου, οι οποίες περιλαμβάνουν εργαστηριακές δοκιμές και δοκιμές σε ζώα

Ακολουθεί πρόγραμμα κλινικών δοκιμών σε ανθρώπους. Ο παρασκευαστής του εμβολίου υποβάλλει το εμβόλιο σε τρία στάδια κλινικών δοκιμών με τη συμμετοχή ολοένα και αυξανόμενου αριθμού ατόμων σε κάθε στάδιο. Το πρόγραμμα αυτό πρέπει να ακολουθεί αυστηρά πρότυπα καθώς και τις διαδικασίες και τα πρωτόκολλα που έχουν οριστεί από τις ρυθμιστικές αρχές.

Αυτό μπορεί να διαρκέσει περίπου δέκα έτη από την αρχική ιδέα έως την έγκριση, αλλά μπορεί επίσης να συμβεί ταχύτερα σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης για τη δημόσια υγεία. Για παράδειγμα, τα εμβόλια κατά της νόσου COVID-19 αναπτύχθηκαν σύμφωνα με τις ίδιες κανονιστικές απαιτήσεις για την ποιότητα, την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητα που ισχύουν και για άλλα εμβόλια. Ωστόσο, η ανάπτυξη ήταν πολύ ταχύτερη λόγω των σημαντικών κοινών προσπαθειών και των κεφαλαίων που διατέθηκαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας.

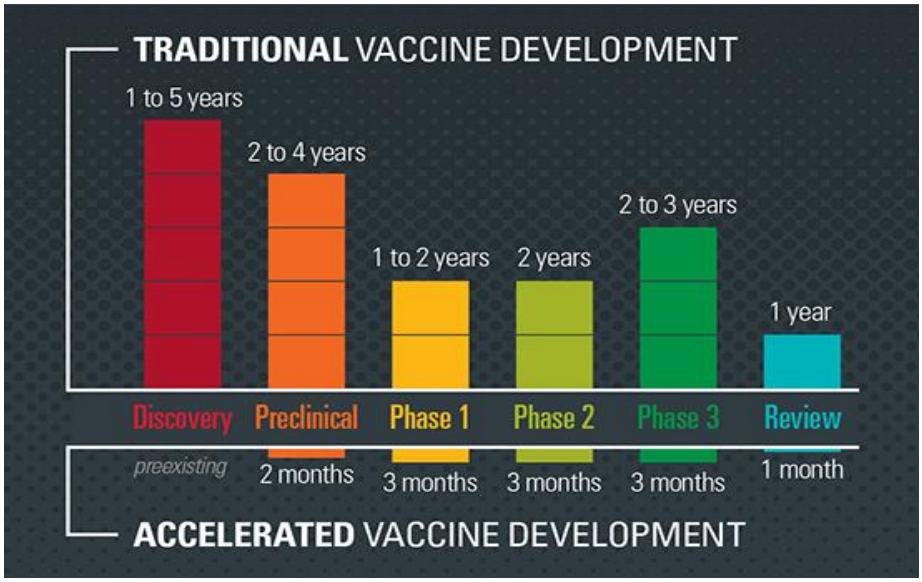

Διάγραμμα το οποίο παρουσιάζει τον χρόνο ανάπτυξης ενός κοινού εμβολίου σε σχέση με τον χρόνο ανάπτυξης του εμβολίου του Covid-19

Συνεπώς, η προστασία των ανθρώπων από τέτοιου είδους κινδύνους μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την αναγνώριση του προβλήματος και την προσπάθεια αντιμετώπισης του. Καθώς ο ιατρικός κλάδος και πιο συγκεκριμένα η καταπολέμηση της πανδημίας του κορονοϊού αφορά κάθε πολίτη ανεξαιρέτως είναι χρέος των τελευταίων να επιδιώκουν την επίλυση του από τους κυβερνητικούς φορείς αλλά και με τις δικές τους πράξεις.

Λέξεις - Κλειδιά

Πανδημία, Ιατρική έρευνα, Ρυθμοί ανάπτυξης της ιατρικής, Κορονοϊός, Εμβόλια, Ευρωπαϊκά κονδύλια για έρευνα, Σύστημα υγείας, Επιπτώσεις ταχείας ανάπτυξης ερευνών ιατρικής, Προγράμματα της ευρωπαϊκής ένωσης για την υγεία, η Ε.Ε για την υγεία, Ρυθμοί ανάπτυξης της πανδημίας, Τρόποι αντιμετώπισης της ταχείας ανάπτυξης ιατρικών Ερευνών

Ερωτήματα

- Πόσο γρήγορα αναπτύσσονται σήμερα οι ιατρικές έρευνες και τα πορίσματα τους;
- Ποιες επιπτώσεις μπορεί να έχει στο κοινωνικό σύνολο τα αβέβαια ιατρικά αποτελέσματα;
- Ποιες λύσεις μπορούν να παρθούν για την αντιμετώπιση των κινδύνων που ελλοχεύουν οι γρήγοροι ρυθμοί ανάπτυξης των ιατρικών ερευνών;
- Ποιους τρόπους αντιμετώπισης μπορούν να προτείνουν οι πολίτες στις κυβερνήσεις κάθε χώρας για το ζήτημα αυτό;
- Ποια μέτρα μπορούν να λάβουν οι κυβερνήσεις για την προστασία των πολιτών;

Υλικό έρευνας

- https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-(covid-19)-vaccines?adgroupsurvey={adgroupsurvey}&gclid=Cj0KCQiAnNacBhDvARIsABnDa6_m1YJhEzZOI8er0Q6NdrdbuO20d2CLPNs9pxlvY-KlfrNNnZoyzm0aAjbgEALw_wcB
- https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/covid-19-vaccines
- https://euclinicaltrials.eu/
- https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/health_en
- https://eurjmedres.biomedcentral.com/
- https://ecrin.org/
- https://eu-amri.org/
- https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3049436/

FEMM Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης είναι το πρώτο νομικά δεσμευτικό διεθνές κείμενο που θέτει κριτήρια για την πρόληψη της έμφυλης βίας, για τα δικαιώματα των γυναικών και την ισότητα των δύο φύλων. Δυστυχώς τα φαινόμενα της ενδοοικογενειακής βίας έχουν αυξηθεί ραγδαία σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Ποιες δράσεις προτείνετε προκειμένου να διασφαλίζεται η ενημέρωση των πολιτών και ιδίως των γυναικών για τα δικαιώματά τους;

Επισκόπηση – Περίληψη

I. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Διαπερνώντας τον εικοστό πρώτο αιώνα, η ισότητα μεταξύ των ατόμων θα έπρεπε να αποτελεί τον θεμέλιο λίθο της παγκόσμιας δημοκρατικής κοινωνίας στην οποία ζούμε. Δυστυχώς όμως, η τρέχουσα κατάσταση αποδεικνύει μία εικόνα διαφορετική. Παρά το συνεχόμενο ενδιαφέρον και τις κινητοποιήσεις ολοένα και περισσότερων οργανισμών στην Ευρώπη που αγωνίζονται για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η σημερινή πραγματικότητα δεν είναι απαλλαγμένη από τα στερεότυπα και τις ανισότητες μεταξύ των δύο φύλων.

Πρόοδος έχει σημειωθεί σε διάφορους τομείς (μορφωτικό επίπεδο, συμμετοχή στην αγορά εργασίας, πολιτική εκπροσώπηση), ωστόσο το χάσμα είναι ακόμη υπαρκτό και οι επιπτώσεις που δέχονται οι γυναίκες σε διάφορους τομείς της καθημερινής τους ζωής εξαιτίας αυτής της μεταχείρισης αποδεικνύει ότι η διάκριση αυτή είναι ριζωμένη. Στη σύγχρονη πραγματικότητα, η προώθηση της de facto ισότητας των φύλων απαιτεί μία προσέγγιση που θα καλύπτει νομικά και πολιτικά οποιαδήποτε διάκριση δέχονται οι γυναίκες σε όλους τους τομείς της καθημερινής τους ζωής.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

Η ισότητα των δύο φύλων είναι ο βασικός παράγοντας της οικοδόμησης μίας κοινωνίας, η οποία αξιολογεί τη συνεισφορά των γυναικών ως ίση με εκείνη των ανδρών και η οποία σέβεται τις ανάγκες και των δύο για συνδυασμό επαγγελματικών και οικογενειακών υποχρεώσεων. Πιο συγκεκριμένα, ορίζεται ως η ισότιμη προβολή, ενδυνάμωση, ευθύνη και

συμμετοχή των γυναικών και των ανδρών σε όλους τους τομείς του δημόσιου και του ιδιωτικού βίου. Σημαίνει, επίσης, ίση πρόσβαση και κατανομή των πόρων μεταξύ γυναικών και ανδρών.

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης ή επίσημα η «Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας», αποτελεί το πρώτο νομικά δεσμευτικό κείμενο για την πρόληψη της έμφυλης βίας. Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης το 2011, τέθηκε σε ισχύ το 2014 και υπογράφηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2017. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένα κράτη – μέλη που έχουν υπογράψει τη σύμβαση, αλλά δεν την έχουν επικυρώσει ακόμη.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση, ο όρος «ενδοοικογενειακή βία» σημαίνει όλες τις πράξεις φυσικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής ή οικονομικής βίας, οι οποίες συμβαίνουν εντός της οικογένειας ή οικογενειακής μονάδας ή μεταξύ πρώην ή νυν συζύγων ή συντρόφων, ανεξάρτητα ή όχι του κατά πόσο ο δράστης μοιράζεται ή έχει μοιρασθεί την ίδια κατοικία με το θύμα. Πρόκειται για ένα φαινόμενο ιδιαίτερα συχνό παγκοσμίως, η αρχή του οποίου εντοπίζεται στην άνιση μεταχείριση των δύο φύλων. Μάλιστα, με βάση το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, οι γυναίκες από 15 έως και 44 ετών κινδυνεύουν περισσότερο από βιασμό ή ενδοοικογενειακή βία παρά από καρκίνο, τροχαία ατυχήματα, πόλεμο ή ελονοσία.

Το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό γυναικών που δέχονται κάποιου είδους παρενόχληση δεν καταγγέλλουν το πρόβλημα, καθιστά την έμφυλη και ενδοοικογενειακή βία ένα αόρατο φαινόμενο που δεν τιμωρείται και αυξάνει τα ποσοστά επέλασής του. Μάλιστα, η ολοένα και περισσότερο προβολή του φαινομένου στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης επηρεάζει τα κοινωνικά δεδομένα καθώς και την εξέλιξη της κοινωνίας.

Ο περιορισμός ζωτικών αναγκών, όπως η ελευθερία κίνησης και συνάθροισης, ο εγκλεισμός και το αίσθημα εγκλωβισμού, εκδηλωμένο ως συμπιεσμένη ενέργεια, μπορεί να μετατραπεί σε βία. Πάντως, είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι μια κρίση, όπως αυτή που βιώνουμε σήμερα, δεν αποτελεί συνήθως γενεσιουργό αιτία του προβλήματος, όσο ενισχυτή και ενδυναμωτή μιας ήδη εδραιωμένης κατάστασης. Ενισχύει δηλαδή τις ήδη υπάρχουσες δυσκολίες. Έτσι, αντίστοιχα και στο φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας η πανδημία του Covid-19 έχει φέρει στην επιφάνεια μια κατάσταση που προϋπήρχε. Ο θύτης δεν έχει διεξόδους να διοχετεύσει αυτή την ένταση και το θύμα δεν έχει τη δυνατότητα εύρεσης τρόπων αποφυγής της.

Η Σύμβαση για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας ορίζει τη βία κατά των γυναικών ως εμπίπτουσα σε τέσσερις βασικές μορφές: σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική και οικονομική. Αναλυτικά:

- *Σωματική βία* είναι κάθε πράξη που προκαλεί σωματική βλάβη ως αποτέλεσμα παράνομης σωματικής βίας. Η σωματική βία μπορεί να λάβει τη μορφή, μεταξύ άλλων, σοβαρής και ήσσονος σημασίας επίθεσης, στέρησης της ελευθερίας και ανθρωποκτονίας.
- *Σεξουαλική βία* είναι οποιαδήποτε σεξουαλική πράξη γίνεται σε άτομο χωρίς τη συγκατάθεσή του. Η σεξουαλική βία μπορεί να λάβει τη μορφή βιασμού ή σεξουαλικής επίθεσης.

- *Ψυχολογική βία* είναι κάθε πράξη που προκαλεί ψυχολογική βλάβη σε ένα άτομο. Η ψυχολογική βία μπορεί να λάβει τη μορφή, για παράδειγμα, εξαναγκασμού, δυσφήμισης, λεκτικής προσβολής ή παρενόχλησης.
- *Οικονομική βία* είναι οποιαδήποτε πράξη ή συμπεριφορά που προκαλεί οικονομική βλάβη σε ένα άτομο. Η οικονομική βία μπορεί να λάβει τη μορφή, για παράδειγμα, υλικών ζημιών, περιορισμού της πρόσβασης σε χρηματοοικονομικούς πόρους, εκπαίδευσης ή αγοράς εργασίας ή μη συμμόρφωσης με οικονομικές ευθύνες, όπως η διατροφή.

Είναι επίσης σημαντικό να αναγνωριστεί ότι η βία με βάση το φύλο μπορεί να ομαλοποιηθεί και να αναπαραχθεί λόγω δομικών ανισοτήτων, όπως κοινωνικά πρότυπα, στάσεις και στερεότυπα σχετικά με το φύλο γενικά, και τη βία κατά των γυναικών ειδικά. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε τη δομική ή θεσμική βία, η οποία μπορεί να οριστεί ως υποταγή των γυναικών στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή, όταν προσπαθούμε να εξηγήσουμε την επικράτηση της βίας κατά των γυναικών στις κοινωνίες μας.

Με βάση τα παραπάνω, αντιλαμβανόμαστε την αναγκαιότητα πλήρους κατανόησης του ευαίσθητου θέματος της βίας κατά των γυναικών από όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με στόχο την κατοχύρωση, ενίσχυση και προώθηση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών στην ΕΕ αλλά και πέρα από αυτήν, ιδρύθηκε το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) το 2010. Διαθέτοντας πλέον πολυετή εμπειρία στη συλλογή δεδομένων, την ανάπτυξη πόρων και τη διεξαγωγή έρευνας, το ''EIGE'' εξελίχθηκε σε κέντρο γνώσεων της ΕΕ σε ό,τι αφορά την ισότητα των φύλων.

Κρίσιμο ως προς τη συμβολή του για την καταπολέμηση της βίας των γυναικών έχει κριθεί το έργο του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων. Πιο συγκεκριμένα, εντοπίζουν χάσματα μεταξύ ανδρών και γυναικών και συλλέγουν στοιχεία που αφορούν τις ανισότητες μεταξύ φύλων. Παρέχοντας τεκμηριωμένη πρακτική πληροφόρηση, υποστηρίζουν την προσπάθεια των υπευθύνων χάραξης πολιτικής, ώστε να φέρουν την Ευρώπη πιο κοντά στην επίτευξη του στόχου της ισότητας των φύλων και τη βελτίωση της ζωής και των δύο φύλων.

Ένα από τα πιο σημαντικά εργαλεία χάραξης πολιτικής του ''EIGE'' αποτελεί ο Δείκτης Ισότητας των Φύλων. Κάθε χρόνο βαθμολογεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη βάσει μιας κλίμακας που κυμαίνεται από το 1 έως το 100. Σε περίπτωση που μια χώρα βαθμολογηθεί με 100, αυτό θα σημαίνει ότι η εν λόγω χώρα πέτυχε την πλήρη ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών. Ο Δείκτης αναδεικνύει τομείς, οι οποίοι χρήζουν βελτίωσης, παρέχοντας στους υπευθύνους χάραξης πολιτικής λεπτομερείς αναλύσεις σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, η βάση στατιστικών δεδομένων του ''EIGE'' για τα φύλα αποτελεί ένα διαδραστικό και εύχρηστο εργαλείο για τη συλλογή δεδομένων επί του θέματος. Παρέχει σε συνεργασία με ευρωπαϊκά κέντρα πόρους που δεν διατίθενται σε άλλες δημόσιες βιβλιοθήκες, οι οποίοι ειδικεύονται σε θέματα ισότητας των φύλων.

Σύμφωνα με το ''EIGE'', ενώ όλα τα κράτη μέλη έχουν υπογράψει τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις σχετικά με την επικύρωσή της στη Βουλγαρία, την Τσεχία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, την Ουγγαρία και τη Σλοβακία. Με σκοπό την εκτενέστερη ανάλυση του ζητήματος, ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (FRA) και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) θα

πραγματοποιήσουν έρευνα για τη βία κατά των γυναικών (VAW II) σε οκτώ κράτη μέλη της ΕΕ, το οποίο θα συμπληρώσει τη συλλογή δεδομένων της Eurostat για τη βία με βάση το φύλο και άλλες μορφές διαπροσωπικής βίας στις υπόλοιπες χώρες. Η χρήση μιας ενοποιημένης μεθοδολογίας θα διασφαλίσει τη διαθεσιμότητα συγκρίσιμων δεδομένων σε όλα τα κράτη - μέλη της ΕΕ. Η συλλογή δεδομένων θα ολοκληρωθεί το 2023 και τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιηθούν για την ενημέρωση του τομέα της βίας στον Δείκτη Ισότητας των Φύλων 2024 και τη θεματική του εστίαση στη βία κατά των γυναικών.

Η Επιτροπή για τα Δικαιώματα των Γυναικών και την Ισότητα των Δύο Φύλων καλείται να ερευνήσει το ζήτημα της ενδοοικογενειακής βίας και λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω να αναλύσει τις αιτίες που το προκαλούν, τις κοινωνικοπολιτικές προεκτάσεις του και τους τρόπους αντιμετώπισής του.

Λέξεις - Κλειδιά

Ισότητα των δύο φίλων, Ενδοοικογενειακή βία, Σύνοδος της Κωνσταντινούπολης, Η Θέση της γυναίκας σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση, Έμφυλη βία, Δικαιώματα των γυναικών, Υποταγή των γυναικών, Γυναίκες στην επιστήμη, Γυναίκες στην εκπαίδευση, Το Φαινόμενο της «γυάλινης οροφής»

Ερωτήματα

- Πώς μπορούν να προσελκυστούν ολοένα και μεγαλύτερες ομάδες - στόχοι για τη συμβολή τους στην επίτευξη της ισότητας των δύο φύλων;
- Ποιοι κίνδυνοι ελλοχεύουν και πώς μπορούν αυτοί να αποφευχθούν αποτελεσματικά;

Υλικό έρευνας

- Θέματα σχετικά με την ισότητα των δύο φύλων: http://www.europarl.europa.eu/committees/el/femm/home.html
- Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων - δελτία τύπου: http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20170329IPR69020/women-s-rights-and-gender-equality-commitee-press-releases
- Στατιστικά στοιχεία σχετικά με την ισότητα των φύλων: http://ec.europa.eu/eurostat/web/equality/overview
- Ευρωπαϊκή επιτροπή σχετικά με την ισότητα των δύο φύλων: http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/index_en.htm
- Συμβούλιο της Ευρώπης- Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών: https://rm.coe.int/168058feef
- Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης: https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/home
- Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων: https://eige.europa.eu/el/in-brief

- Δείκτης Ισότητας των Φύλων: https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2022/domain/violence
- Ισότητα των Φύλων στην Ευρώπη: https://youth.europa.eu/get-involved/your-rights-and-inclusion/womens-rights-gender-equality-reality-europe_el
- Η Ευρώπη για τις Γυναίκες: https://publications.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/89acce80-5a60-4169-9d17-07a8f873ac13
- Στρατηγική για την Ισότητα των φύλων 2014-2017 Συμβούλιο της Ευρώπης: https://rm.coe.int/16806a550f
- 7ο Συμβούλιο της Ευρώπης – Συνεδρίαση των Υπουργών που είναι υπεύθυνοι για την ισότητα μεταξύ Γυναικών - Ανδρών: https://rm.coe.int/168070cfb0
- Σύσταση CM / Rec (2007) 17 της Επιτροπής των Υπουργών στα κράτη - μέλη σχετικά με τα πρότυπα και τους μηχανισμούς ισότητας των φύλων: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805d4aa3
- Θετική Δράση στον τομέα ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών: https://rm.coe.int/168058ff45
- Κατευθυντήριες γραμμές για τη θέσπιση, την εφαρμογή και την προώθηση της ισότητας με παραδείγματα ορθής πρακτικής: https://rm.coe.int/168058fef2

TRAN Επιτροπή Μεταφορών και Τουρισμού

Μετά από τη λήξη των ταξιδιωτικών περιορισμών εξαιτίας του ιού Covid-19, πλέον υπάρχει ραγδαία άνοδος του φαινομένου του υπερτουρισμού. Πώς μπορεί να ελεγχθεί το φαινόμενο, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τον σεβασμό στη δυνατότητα οικονομικής ανάπτυξης των χωρών;

Επισκόπηση – Περίληψη

I. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η έξαρση και η ανάδειξη του Covid-19 σε πανδημία δημιούργησε πρωτόγνωρες συνθήκες σε όλους τους τομείς της καθημερινής ζωής, ιδιαίτερα στις μεταφορές και στον τουρισμό. Η απότομη διακοπή της ελεύθερης μετακίνησης για υγειονομικούς λόγους προκάλεσε έντονη δυσφορία στους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο. Έπειτα, η σταδιακή άρση των μέτρων και η έξοδος από τον εγκλεισμό οδήγησε σε μια απότομη αύξηση των μετακινήσεων, φαινόμενο που δυσκολεύτηκε να χειριστεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Ο υπερτουρισμός, όπως χαρακτηρίζεται, παρατηρείται στην Ευρώπη και πριν την πανδημία. Όμως από το 2020 και μετά πήρε μεγάλες διαστάσεις, κυρίως στα μεγάλα τουριστικά κέντρα. Οι χώρες της Μεσογείου συγκεκριμένα, ταλαιπωρήθηκαν από τα κύματα ανθρώπων που συνέρρεαν. Είναι γεγονός πως αρκετοί δημοφιλείς τουριστικοί προορισμοί (λ.χ. ελληνικά νησιά) δεν είναι εξοπλισμένοι με τις κατάλληλες υποδομές για να διαχειριστούν τον αυξημένο αριθμό τουριστών. Για τον λόγο αυτό τόσο η Ελλάδα όσο και τα άλλα κράτη της Ευρώπης έλαβαν μέτρα για την διαχείριση του υπερτουρισμού. Για παράδειγμα, αποφασίστηκε να τεθεί ένας περιορισμός στον αριθμό τουριστών που μπορεί να φιλοξενεί κάποιο νησί σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Ακόμα, έπειτα από έρευνες ανακαλύφθηκε ότι οι περισσότεροι άνθρωποι επιλέγουν ως τουριστικό προορισμό πόλεις και νησιά, γνωστά παγκοσμίως, και δεν προτιμούν λιγότερο γνωστές περιοχές. Έτσι, οι χώρες κατέβαλαν προσπάθειες να φτιάξουν καμπάνιες και ιστοσελίδες όπου θα αναφέρονται πόλεις και νησιά, τα οποία είναι λιγότερα τουριστικά. Παράλληλα, η προσπάθεια για ενθάρρυνση της επισκεψιμότητας εκτός υψηλής σεζόν ήταν μία καλή λύση στο συγκεκριμένο πρόβλημα, η οποία εφαρμόστηκε σε διάφορες χώρες.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

Τα παραπάνω μέτρα έδωσαν μια ανάσα όμως το πρόβλημα κάθε άλλο παρά λυμένο μπορεί να θεωρηθεί. Ο υπερτουρισμός εκτός από τα προβλήματα που προκαλεί στη λειτουργία του κρατικού μηχανισμού έχει και σοβαρότατες οικονομικές επιπτώσεις. Αυτό αποτελεί και σημείο αναφοράς στους σχεδιασμούς της Ε.Ε. για την αντιμετώπιση του φαινομένου καθώς καλείται να διατηρήσει την λεπτή ισορροπία μεταξύ του περιορισμού του φαινομένου και της δυνατότητας οικονομικής ανάπτυξης κάθε χώρας.

ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Οι άνθρωποι χρειάζεται να λάβουν υπόψη τους και αυτούς που εργάζονται στον χώρο των μεταφορών και του τουρισμού. Οι πολίτες που δουλεύουν σε αυτόν τον χώρο εργασίας τις περισσότερες φορές παίρνουν τον μισθό τους σε περιόδους όπου οι τουρίστες αρχίζουν να επισκέπτονται χώρες. Είναι φυσιολογικό αυτοί οι εργαζόμενοι να θέλουν να προσελκύσουν όσους παραπάνω τουρίστες μπορούν, ακόμα και αν αυτό σημαίνει πως πρέπει να προκαλέσουν τον υπερτουρισμό.

Επιπροσθέτως, μετά από τις δύσκολες συνθήκες που πέρασαν όλοι οι άνθρωποι, η ψυχολογία τους είχε στρέψει προς το χειρότερο και ως λύση βρήκαν τα ταξίδια και την επίσκεψη διάφορων λαών. Η ψυχολογία έχει βασικό ρόλο στον σύγχρονο άνθρωπο. Όταν όλοι έπρεπε να περιοριστούν σε ακραία μέτρα και συνθήκες, υπήρχαν ξεσπάσματα. Έτσι, λοιπόν, με την λήξη των μέτρων, αρκετοί άρχισαν να ταξιδεύουν. Άλλωστε, είναι γνωστό πως τα ταξίδια φέρνουν χαρά στον άνθρωπο.

Μάλιστα, ο τουρισμός βοηθά πολλούς παράγοντες, όμως εκεί που υποστηρίζει παραπάνω είναι στην οικονομία μιας χώρας και κυρίως σε αυτές όπου η οικονομική κρίση είναι άλυτη. Για παράδειγμα, η οικονομία της Ελλάδας ήταν για πολλά χρόνια σε μια κρίσιμη κατάσταση. Όταν άρχισαν πολίτες από άλλους λαούς να επισκέπτονται τη χώρα τότε σταδιακά αυξάνονται τα ποσοστά χρημάτων και τελικά η κρίση έπαψε να υπάρχει. Με άλλα λόγια, ο τουρισμός, αν και κατέληξε να είναι υπερτουρισμός, είχε την δυνατότητα να προσφέρει την βοήθεια που χρειαζόταν η χώρα.

Επιπλέον, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία λαμβάνει υπόψη της το κοινωνικό αυτό πρόβλημα έχουν πάρει τα εξής μέτρα:

1. Τονίζει ότι η έξαρση της νόσου COVID-19 παρέλυσε τον τομέα τουρισμού της ΕΕ, ασκώντας πρωτοφανείς πιέσεις στο οικοσύστημά του· επισημαίνει ότι η συνεχής βραχυπρόθεσμη οικονομική στήριξη είναι απαραίτητη για την επιβίωση του τομέα, ιδίως υπό το φως του δεύτερου και τρίτου κύματος της πανδημίας· πιστεύει, ωστόσο, ότι η τρέχουσα κρίση θα πρέπει να κάνει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν πλήρως τη σημασία του κλάδου του τουρισμού, να τον ενσωματώσουν πλήρως στα ευρωπαϊκά και εθνικά σχέδια ανάπτυξης, να ενισχύσουν την ποιότητα της προσφοράς του ώστε να γίνει πιο βιώσιμος και προσιτός σε όλους, και να ξεκινήσουν τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στην ψηφιοποίηση και τον συνολικό εκσυγχρονισμό του τομέα, οι οποίες έχουν ήδη καθυστερήσει πολύ.

2. Ζητεί από τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν πλήρως, χωρίς καθυστέρηση, κοινά και συντονισμένα κριτήρια για ασφαλή ταξίδια, όπως ενέκρινε το Συμβούλιο στη σύστασή του για συντονισμένη προσέγγιση όσον αφορά τον περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας, διευκολύνοντας παράλληλα την εφαρμογή του εντύπου εντοπισμού επιβατών της ΕΕ, ψηφιακά όπου είναι δυνατόν, με πλήρη σεβασμό των κανόνων για την προστασία των δεδομένων· τονίζει τη σημασία των εθελοντικών, διαλειτουργικών και ανωνυμοποιημένων εφαρμογών παρακολούθησης, ιχνηλάτησης και προειδοποίησης, με χρήση της πύλης διαλειτουργικότητας της Επιτροπής, χωρίς κανένα από τα δεδομένα να χρησιμοποιείται για άλλους σκοπούς, όπως για εμπορικούς σκοπούς ή σκοπούς επιβολής του νόμου, καθώς και τη σημασία καθορισμού κοινών κριτηρίων υγιεινής στους κύριους κόμβους μεταφορών.

3. Καλεί το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ΕΚΠΕΝ) να παρακολουθεί και να δημοσιεύει εγκαίρως τον χρωματικό χάρτη των χωρών και των περιφερειών της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των νησιών – όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία – με στόχο μια συντονισμένη και αποτελεσματική απάντηση για τους ταξιδιώτες και τις επιχειρήσεις· καλεί τα κράτη μέλη να προωθήσουν τη διάδοση του χάρτη μέσω των εθνικών ραδιοτηλεοπτικών φορέων, ώστε να διασφαλιστεί ότι ο χάρτης φθάνει επίσης στους πολίτες με μικρή ή καθόλου ευρυζωνική πρόσβαση.

4. Καλεί τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής σχετικά με τις στρατηγικές των τεστ για τη νόσο COVID-19 και τις κατευθυντήριες γραμμές του ΕΚΠΕΝ και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Ασφάλειας της Αεροπορίας, να θεσπίσουν κοινό και απαλλαγμένο διακρίσεων πρωτόκολλο της ΕΕ για την ασφάλεια της υγείας όσον αφορά τα τεστ πριν από την αναχώρηση, το οποίο θα πρέπει να είναι αξιόπιστο και οικονομικά προσιτό, συμπεριλαμβανομένων των τεχνολογιών των γρήγορων τεστ (rapid tests), των τεστ PCR και άλλων· ζητεί η καραντίνα να παραμείνει έσχατο μέσο αλλά, κατά περίπτωση, η διάρκειά της να μειωθεί σε έναν ελάχιστο αριθμό ημερών, ο οποίος πρέπει να είναι εναρμονισμένος σε ολόκληρη την Ένωση. Τονίζει ότι οποιοσδήποτε περιορισμός της ελευθερίας της μετακίνησης πρέπει να είναι αναλογικός, προσωρινός και να σχετίζεται σαφώς με την πανδημία COVID-19· επισημαίνει ότι, για την ορθή εφαρμογή του πρωτοκόλλου, όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να στηριχθούν με χρηματοδότηση από την ΕΕ· καλεί τα κράτη μέλη να συντονίσουν τη διαχείριση της διενέργειας τεστ στα διάφορα στάδια της ταξιδιωτικής περιόδου.

5. Καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αναπτύξουν κατά προτεραιότητα ένα κοινό πιστοποιητικό εμβολιασμού και ένα σύστημα αμοιβαίας αναγνώρισης των διαδικασιών εμβολιασμού για ιατρικούς σκοπούς, τα οποία θα πρέπει να αναπτυχθούν παράλληλα με τη διανομή εμβολίων, ενώ παράλληλα θα πρέπει να διαφυλαχθούν τα δικαιώματα των ατόμων στην ιδιωτική ζωή και την προστασία των δεδομένων· πιστεύει ότι, μόλις τα εμβόλια καταστούν διαθέσιμα στο ευρύ κοινό και υπάρχουν επαρκή επιστημονικά στοιχεία ότι τα εμβολιασμένα άτομα δεν μεταδίδουν τον ιό, το πιστοποιητικό θα μπορούσε να θεωρηθεί, για ταξιδιωτικούς σκοπούς, ως εναλλακτική λύση αντί των τεστ PCR και των απαιτήσεων καραντίνας, με παράλληλη συνεκτίμηση της ανάγκης τήρησης των ισχυόντων υγειονομικών μέτρων, όπως η χρήση μάσκας προσώπου σε δημόσιους χώρους και η τήρηση των κοινωνικών αποστάσεων· τονίζει ότι είναι αναγκαίο και σημαντικό να αποκατασταθεί η ελεύθερη κυκλοφορία στην ΕΕ και να διασφαλιστεί η σταδιακή επιστροφή των τομέων των μεταφορών και του τουρισμού στην ομαλότητα.

Εν κατακλείδι, παρά τα θετικά αποτελέσματα του τουρισμού, τα μεγάλα κύματατα των ανθρώπων που ταξιδεύουν μετά την έξαρση του Covid-19, έχουν προκαλέσει σοβαρά ζητήματα σε πολλαπλούς τομείς της κοινωνίας. Η ορθή ενημέρωση για το πρόβλημα αυτό και η αναγνώριση της ύπαρξης του αποτελούν τα πρώτα βήματα προς την οριστική επίλυση του.

Λέξεις – Κλειδιά

Τουρισμός, Υπερτουρισμός, Εξάπλωση Covid-19, Επαγγέλματα μεταφορών – τουρισμού

Ερωτήματα

- Πώς ξεκίνησε ο υπερτουρισμός;
- Ποια η διαφορά του τουρισμού πριν και μετά την Covid-19;
- Ποιοι παράγοντες συνέβαλαν στην εξάπλωση του υπερτουρισμού;
- Ποιοι είναι οι άμεσοι και οι έμμεσοι πληγέντες του φαινομένου αυτού;
- Ποια μέτρα πρέπει να ληφθούν από τους κυβερνητικούς φορείς και από το άτομο για την καταπολέμηση του φαινομένου αυτού;

Υλικό έρευνας

- Πώς αντιμετώπισε τον Υπερτουρισμό, ένα μικρό νησί:
  https://money-tourism.gr › pos-antim…

- Υπερτουρισμός: Ένα αυξανόμενο παγκόσμιο πρόβλημα – TVXS https://tvxs.gr › news › taksidia › ype…
- WTTC: Η αντιμετώπιση του 'υπερτουρισμού' ξεκινά με ... https://traveldailynews.gr › wttc-i-ant…
- Από τον υπερτουρισμό στον υποτουρισμό: Η τάση που ...https://www.webhotelway.com › από…
- Υπερτουρισμός και τοπικές κοινωνίες. Περίπτωση apothesishttps://apothesis.eap.gr › bitstream › repo › Υπερτ…
- Υπερτουρισμός (Overtourism) μια απειλή και μια ευκαιρία: Πως ... https://3win.org › overtourism
- Το σχέδιο για την αντιμετώπιση του υπερτουρισμού στην Ελλάδα https://hania.news › Τουρισμός
- Τα θετικά και αρνητικά στοιχεία του τουρισμού - Προϋποθέσεις ...http://repository.library.teimes.gr › xmlui › handle
- Το φαινόμενο του Υπέρ – τουρισμού: Επιπτώσεις της ραγδαίας ...https://apothesis.eap.gr › handle › repo

ENVI Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων

Η ρύπανση, οι κλιματικές επιπτώσεις και η υπεραλίευση αποτελούν απειλή για τον παγκόσμιο ωκεανό. Η αυξανόμενη αποξυγόνωση θέτει σε κίνδυνο τα θαλάσσια είδη και τις παράκτιες κοινότητες. Οι υφιστάμενες οικονομικές δραστηριότητες (όπως η ναυτιλία) απειλούν τα οικοσυστήματα και τη βιοποικιλότητα.

Επισκόπηση - Περίληψη

Ι. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Οι ωκεανοί είναι το μεγαλύτερο και κυρίως το πιο σημαντικό οικοσύστημα στη Γη. Ειδικότερα, παράγουν πάνω από το μισό οξυγόνο στον κόσμο και απορροφούν 50 φορές περισσότερο διοξείδιο του άνθρακα από την ατμόσφαιρα. Εκτός από πηγή οξυγόνου, είναι φυσικά και πηγές ζωής. Καλύπτοντας το 70% της επιφάνειας της Γης, οι ωκεανοί μεταφέρουν θερμότητα από τον Ισημερινό στους πόλους, ρυθμίζοντας το κλίμα και τις καιρικές συνθήκες. Πρέπει να αναφερθεί ότι παρέχουν το ένα έκτο της ζωικής πρωτεΐνης που καταναλώνουμε ως τροφή, διαδραματίζοντας έτσι σπουδαίο ρόλο στη διαβίωση για περισσότερους από 3 δισεκατ. κατοίκους της Γης.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σπουδαιότητα του εν λόγω οικοσυστήματος, καθώς και την σε ένα βαθμό ανεπανόρθωτη ζημιά που έχει προκληθεί στο πέρασμα του χρόνου από διάφορες ανθρώπινες δραστηριότητες, η Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων έχει θέσει την προστασία του σε βασικό άξονα της δράσης της. Ειδικότερα, βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο της συγκεκριμένης Επιτροπής, σχετίζονται με τη ρύπανση που προκαλείται σχεδόν από κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα (αλιεία, ναυτιλία, μεταφορές, εξόρυξη πετρελαίου σε πλατφόρμες), και την - ανεξέλεγκτη πλέον- κλιματική αλλαγή, που κάνει ακόμα μεγαλύτερες τις επιπτώσεις τους.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα μέλη της, προκειμένου να περιορίσουν το παραπάνω φαινόμενο, με τις περεταίρω επιπτώσεις του, έχουν ανταποκριθεί στις περιβαλλοντικές προκλήσεις με ένα εύρος ρυθμίσεων και πρωτοβουλιών. Ενδεικτικά, έχει θεσπιστεί ένα νομικό πλαίσιο που θέτει τα όρια μέσα στα οποία μπορεί να αναπτύσσεται η αλιευτική δραστηριότητα (Κανονισμός 1005/2008), έχουν ιδρυθεί οργανισμοί (λ.χ. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος), ενώ τέλος έχουν αναπτυχθεί συστήματα συλλογής πληροφοριών και διαχείρισής τους, όπως το πρόγραμμα Copernicus.

ΙΙ. ΑΝΑΛΥΣΗ

ΟΡΙΣΜΟΙ

Οξίνιση: Η διαδικασία κατά την οποία, εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής, τα νερά απορροφούν διοξείδιο του άνθρακα, με αποτέλεσμα να γίνονται περισσότερο όξινα (αύξηση pH).

Υπεράκτια εξόρυξη: Η διαδικασία εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου σε θαλάσσιες περιοχές.

Θαλάσσια ρύπανση: Επιβλαβείς ουσίες ή ενέργειες που προκαλούνται από τον άνθρωπο στο θαλάσσιο περιβάλλον και έχει αρνητικές επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους, την υγεία των ανθρώπων ή προκαλεί προβλήματα σε διάφορες δραστηριότητες όπως είναι για παράδειγμα η αλιεία, η ποιοτική υποβάθμιση των υδάτινων οικοσυστημάτων και η υποβάθμιση της αναψυχής ή του τουρισμού.

Ένας από τους βασικούς παράγοντες επιβάρυνσης του θαλάσσιου οικοσυστήματος, είναι η υπεραλίευση, δηλαδή ο μη σεβασμός στον βαθμό αναπαραγωγής και αποκατάστασης των αποθεμάτων των πόρων, με την αλίευση υπερβολικά μεγάλου αριθμού ψαριών. Αιτία της υπεραλίευσης είναι τόσο η παράνομη και άναρχη αλιεία, όσο και η ραγδαία αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού, με την περαιτέρω αύξηση ζήτησης για τρόφιμα. Το εν λόγω φαινόμενο πλήττει τον βυθό της θάλασσας και το θαλάσσιο περιβάλλον ευρύτερα, ενώ η αλίευση μεγάλων πληθυσμών ειδών θέτει σε άμεσο κίνδυνο τη διατήρηση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας, καθώς και της ισορροπίας των οικοσυστημάτων.

Καίριο σημείο στην αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού είναι, μεταξύ άλλων, και ο Κανονισμός 1005/2008 περί δημιουργίας κοινοτικού συστήματος πρόληψης, αποτροπής και εξάλειψης της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας. Βασική ρύθμιση του Κανονισμού αυτού είναι ότι από και προς την Ευρωπαϊκή Ένωση μπορούν να εξαχθούν και να εισαχθούν μόνο προϊόντα θαλάσσιας αλιείας που φέρουν πιστοποίηση ως νόμιμα από το κράτος σημαίας ή το κράτος εξαγωγής τους.

Οι παρατηρούμενες αλλαγές στο κλίμα έχουν ήδη επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, κυρίως στο θαλάσσιο. Χαρακτηριστικά, νέες τιμές ρεκόρ εξακολουθούν να καταγράφονται για τις θερμοκρασίες των θαλάσσιων επιφανειών στην Ευρώπη αλλά και παγκόσμια, καθώς και για το ύψος της στάθμης της θάλασσας και τη μείωση των πάγων στην Αρκτική. Ειδικότερα, όπως φαίνεται από τα στατιστικά του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, η αύξηση της θερμοκρασίας των ωκεανών παγκοσμίως από τα τέλη της δεκαετίας του '70, κυμαίνεται ανάμεσα σε 0.2-0.5 βαθμούς Κελσίου κάθε δεκαετία.

Η αύξηση της συγκέντρωσης διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα, γνωστό και ως φαινόμενο της οξίνισης, προκαλεί μείωση του pH των ωκεανών. Χαρακτηριστικό είναι, σύμφωνα με στατιστικά του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, ότι με το πέρας της βιομηχανικής επανάστασης, η οξύτητα της επιφάνειας των ωκεανών, αυξήθηκε ήδη κατά 30% (από 8.2 σε 8.1 pH). Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής συνιστούν ακόμη μία απειλή για τη βιοποικιλότητα στη θάλασσα, καθώς πολλά θαλάσσια είδη, μεταξύ των οποίων εμπορικής σημασίας αλιευτικά αποθέματα, μεταναστεύουν βορειότερα.

Η ενσωμάτωση της προσαρμογής της κλιματικής αλλαγής σε άλλες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης προχωρά, αλλά μπορεί και να ενισχυθεί περαιτέρω. Στο πλαίσιο του περιορισμού της κλιματικής αλλαγής, πολλά υποσχόμενη φαίνεται η υπογραφή και κύρωση από την ΕΕ, καθώς και από όλα τα κράτη μέλη της, της Συμφωνίας των Παρισίων, η οποία

περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ένα εκτενές σχέδιο δράσης για τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη, με απώτερο σκοπό, οι χώρες της ΕΕ να θέσουν την ΕΕ στην πορεία που θα της επιτρέψει να γίνει η πρώτη κλιματικά ουδέτερη οικονομία και κοινωνία έως το 2050.

Πρέπει να αναφερθεί ότι η Ομάδα Αειφόρου Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, ανάμεσα στους 17 στόχους που θέλει να πετύχει έως το 2030, έχει συμπεριλάβει ακριβώς τη βιώσιμη αξιοποίηση των ωκεανών, των θαλασσών και των θαλάσσιων πόρων.

Η κατεξοχήν απειλή για τον παγκόσμιο ωκεανό ωστόσο, δεν είναι άλλη παρά η ρύπανση που προκαλείται από διάφορες ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Το πρόβλημα καθίσταται ακόμα πιο έντονο, καθώς η παγκόσμια οικονομία των ωκεανών, μετρούμενη βάσει της συμβολής των θαλάσσιων κλάδων στην οικονομική παραγωγή και την απασχόληση, είναι σημαντική. Ειδικότερα, η οικονομία των ωκεανών συμπεριλαμβάνει τους θαλάσσιους κλάδους (όπως η ναυτιλία, η αλιεία, οι υδατοκαλλιέργειες, η υπεράκτια αιολική ενέργεια, η θαλάσσια βιοτεχνολογία), αλλά και τα φυσικά περιουσιακά στοιχεία και τις υπηρεσίες οικοσυστήματος που παρέχει ο ωκεανός (ψάρια, θαλάσσιες οδοί, απορρόφηση CO2 κ.λπ.). Καθώς όμως οι θαλάσσιες οικονομικές δραστηριότητες επεκτείνονται ταχέως, ωθούμενες κυρίως από τις εξελίξεις στον παγκόσμιο πληθυσμό, στην οικονομική μεγέθυνση, στο εμπόριο και στην τεχνολογία, αναπόφευκτη είναι η επιβάρυνση των ωκεανών με διάφορους ρύπους.

Ρύποι που παράγονται από τις ανθρωπογενείς αυτές δραστηριότητες, κυρίως στην ξηρά, αλλά και στη θάλασσα, συσσωρεύονται στο θαλάσσιο περιβάλλον, μειώνοντας την ικανότητα του οικοσυστήματος αυτού να παρέχει «υπηρεσίες» ζωτικής σημασίας.

Ενδεικτικά, οι κύριες πηγές ρύπανσης είναι:

- Κακοδιαχείριση απορριμμάτων (π.χ. από χωματερές και σκουπίδια σε παραλίες και παράκτιες περιοχές)
- Παράνομη ρίψη απορριμμάτων σε ποτάμια και ρέματα
- Πλημμύρες
- Βιομηχανικά απόβλητα
- Ακατέργαστες δημοτικές αποχετεύσεις
- Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια
- Παράνομη ή κατά λάθος απόρριψη στη θάλασσα από τη ναυτιλία (π.χ. μεταφορές, τουρισμός)
- Υπεράκτια εξόρυξη

Σχετικά με τη ρύπανση των θαλασσών από απορρίμματα, είναι σημαντικό να αναφερθεί, πως η πανδημία έχει επιδεινώσει περαιτέρω το πρόβλημα αυτό. Ειδικότερα, σύμφωνα με την Εθνική Ακαδημία Επιστημών των Η.Π.Α., εκτιμάται ότι ήδη έχουν καταλήξει στους ωκεανούς επιπλέον πλαστικά απόβλητα, συνολικού βάρους περίπου 25.900 τόνων. Αυτά τα πλαστικά είναι μάσκες, γάντια, χειρουργικές ποδιές, προσωπίδες, φιάλες αντισηπτικών και άλλα προστατευτικά είδη μιας χρήσης, καθώς επίσης πλαστικές συσκευασίες τεστ. Η πλειονότητα αυτών των αποβλήτων (το 87,4%) προέρχεται από τα νοσοκομεία ανά τον κόσμο, ενώ από μεμονωμένα άτομα προέρχεται μόνο το 7,6% και το υπόλοιπο 5% αφορά στις συσκευασίες των τεστ Covid-19.

Λαμβάνοντας υπόψη αφενός την εκτεταμένη ρύπανση των ωκεανών, αλλά και τη σημασία τους στην παγκόσμια οικονομία, η Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων καλείται να ανταπεξέλθει σε αυτή την πρόκληση.

Λέξεις - Κλειδιά

Υπεραλίευση, ρύπανση, Παράνομη και άναρχη αλιεία, Συμφωνία των Παρισίων, Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, Οξίνιση, Κλιματική αλλαγή, Ομάδα Αειφόρου Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, Κανονισμός 1005/2008.

Ερωτήματα

- Ποιες δράσεις προτείνετε για τη δημιουργία συνεργειών και συμπράξεων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, μεταξύ άλλων και με τον ιδιωτικό τομέα, με στόχο τη βιώσιμη αξιοποίηση των ωκεανών;

Υλικό έρευνας

- Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων: https://ec.europa.eu/info/departments/environment_el#related-events

  https://www.europarl.europa.eu/committees/el/envi/home/highlights
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος: https://www.eea.europa.eu/el/highlights/i-klimatiki-allagi-synepagetai-oloena
- Συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος για την ίδρυση του προγράμματος WISE (Water Information System for Europe): https://water.europa.eu//
- Ιστοσελίδα πρόσβασης στο Ενωσιακό Δίκαιο: https://eur-lex.europa.eu/
- Εισαγωγή στην οδηγία πλαίσιο της ΕΕ για τα ύδατα: https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/info/intro_en.htm?etrans=el
- Συμφωνία των Παρισίων: https://www.consilium.europa.eu/el/policies/climate-change/paris-agreement/
- Κανονισμός 1005/2008: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02008R1005-20110309&from=EN
- Θαλάσσια Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/121/%CE%B7-%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%81%CF%89%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B7-%CE%B8%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CF%83%CF%83%CE%B9%CE%B1-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-

%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%BA%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82

- Διεθνής Διακυβέρνηση των ωκεανών στο πλαίσιο των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) για το 2030: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0399_EL.html
- Μη βιώσιμη αλιεία: https://contentarchive.wwf.gr/sustainable-economy/fishery/none-sustainable-fishery
- Ρύπανση Μεσογείου: https://www.unep.org/unepmap/resources/factsheets/pollution
- Ωκεανοί-Βιώσιμη ανάπτυξη των Ηνωμένων Εθνών: https://www.un.org/sustainabledevelopment/oceans/
- Στατιστικά:
  - Υπεραλίευση: https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/index_en
  - Οξίνιση: https://www.eea.europa.eu/ims/ocean-acidification
  - Αύξηση της θερμοκρασίας των ωκεανών: https://www.eea.europa.eu/ims/european-sea-surface-temperature
  - Ρύπανση: https://www.eea.europa.eu/ims/industrial-pollutant-releases-to-water
  -Πρόγραμμα Copernicus: https://www.copernicus.eu/el

LIBE **Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων**

Η ευρέως διαδεδομένη χρήση των ψηφιακών μέσων ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης με την ευχέρεια της ανωνυμίας, στοχοποιείται συχνά για τη διάδοση ρατσιστικού και ξενοφοβικού λόγου. Ποιες μεθόδους καταπολέμησης του προβλήματος προτείνετε, έχοντας παράλληλα υπόψη το σεβασμό στο θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης;

Επισκόπηση – Περίληψη

Ι. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σχεδόν σε παγκόσμιο επίπεδο αποτελεί αναμφίβολα μία από τις μεγαλύτερες ανθρωπιστικές επιτυχίες του σύγχρονου κόσμου. Ένα από τα δικαιώματα αυτά είναι και η ελευθερία λόγου, που αποτελεί τον πυρήνα της αυτοδιάθεσης των ατόμων και του δημοκρατικού διαλόγου. Δυστυχώς, όμως, η ιστορία της ελεύθερης έκφρασης δεν είναι στρωμένη με ροδοπέταλα. Όπως και κάποια άλλα δικαιώματα, έτσι και αυτό της ελευθερίας λόγου εγκυμονεί κινδύνους, όταν ασκείται άκριτα και ανεύθυνα. Με άλλα λόγια, κατάχρηση του δικαιώματος της ελευθερίας έκφρασης οδηγεί αναπόφευκτα σε παραβίαση των δικαιωμάτων άλλων ατόμων και ομάδων. Όταν, λοιπόν, με το προσωπείο της παρρησίας διαδίδονται συκοφαντικά, ξενοφοβικά και ρατσιστικά μηνύματα, τα δικαιώματα ομάδων και ατόμων προσβάλλονται, άμεσα ή έμμεσα, και συχνά ανεπανόρθωτα. Ενδεικτικά, τα δικαιώματα στην ίση συμμετοχή στην κοινωνικοπολιτική ζωή και σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης παρακωλύονται, ενώ σε ακραίες περιπτώσεις απειλείται ακόμα και η σωματική ακεραιότητα ή η ζωή των θιγομένων.

Καλούμαστε λοιπόν να ανοίξουμε και πάλι τον διάλογο σχετικά με τα όρια της ελευθερίας έκφρασης. Το ρητό «η ελευθερία του ενός σταματά εκεί που αρχίζει η ελευθερία του άλλου» επανέρχεται στο προσκήνιο πιο επίκαιρο από ποτέ, αφού το διαδίκτυο κάνει σήμερα το ζήτημα ακόμα πιο περίπλοκο. Μπορούν τελικά να τεθούν συνετά όρια στην ελευθερία έκφρασης ή είμαστε καταδικασμένοι να ζούμε σε ένα καθεστώς επικίνδυνης ασυδοσίας;

ΙΙ. ΑΝΑΛΥΣΗ

Α) Ρητορική μίσους: Η παράνομη ρητορική μίσους ορίζεται στην Ευρωπαϊκή νομοθεσία ως η δημόσια ενθάρρυνση της βίας ή του μίσους βάσει συγκεκριμένων χαρακτηριστικών όπως η φυλή, η θρησκεία, η καταγωγή κλπ. Παρόλο που η απόφαση-πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας καλύπτει μόνο τον ρατσιστικό και ξενοφοβικό λόγο, η πλειοψηφία των κρατών-μελών έχει διευρύνει την εθνική νομοθεσία της για να περιλαμβάνει και χαρακτηριστικά όπως ο σεξουαλικός προσανατολισμός, οι έμφυλες ταυτότητες και η αναπηρία. Η ρητορική μίσους δύναται, σε ακραίες περιπτώσεις, να οδηγήσει και σε εγκλήματα μίσους, δηλαδή σε εγκληματικές ενέργειες οποιασδήποτε μορφής (από καταστροφή περιουσίας μέχρι ανθρωποκτονία) που υποκινούνται από μίσος και προκαταλήψεις.

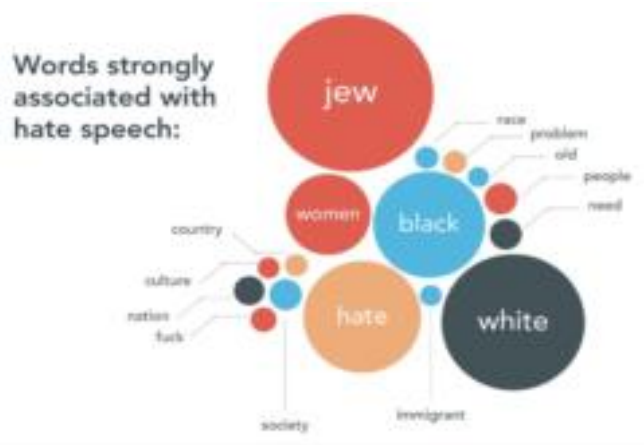

Λέξεις που σχετίζονται με τη ρητορική μίσους, για ευκολότερη αναγνώριση αυτών των μορφών έκφρασης

Σύμφωνα με τον ΟΗΕ, η ρητορική μίσους εκδηλώνεται σε 3 επίπεδα:

- <u>Κατώτερο επίπεδο</u>: μορφές έκφρασης που δεν πρέπει να απαγορεύονται, παρόλο που μπορεί να συνεισφέρουν στη διασπορά μίσους, διότι συνιστούν άσκηση του θεμελιώδους δικαιώματος στην ελεύθερη έκφραση (π.χ. σοκαριστικός/προσβλητικός λόγος, άρνηση ιστορικών γεγονότων, βλασφημία κλπ).

- <u>Μεσαίο επίπεδο</u>: μορφές έκφρασης που μπορούν να περιορίζονται σύμφωνα το άρθρο 19 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, αν υπάρχει νόμιμος σκοπός, δηλαδή ο σεβασμός των δικαιωμάτων των άλλων.

- <u>Κορυφαίο επίπεδο</u>: σοβαρότερες μορφές ρητορικής μίσους (γενοκτονία, υποκίνηση σε μίσος και κακουργηματικές πράξεις κατά ορισμένης φυλής, θρησκείας, εθνικότητας κλπ). Οι μορφές αυτές απαγορεύονται και από το Διεθνές Δίκαιο.

Αν και ο διαχωρισμός αυτός μοιάζει αρχικά να δίνει λύση στο ζήτημα, στην πραγματικότητα το καθιστά ακόμα πιο σύνθετο. Πού βρίσκονται οι διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα στα επίπεδα αυτά; Τι γίνεται στην περίπτωση του μεσαίου επιπέδου, όπου δεν ορίζεται ξεκάθαρα αν οι συγκεκριμένες μορφές πρέπει να περιορίζονται ή όχι;

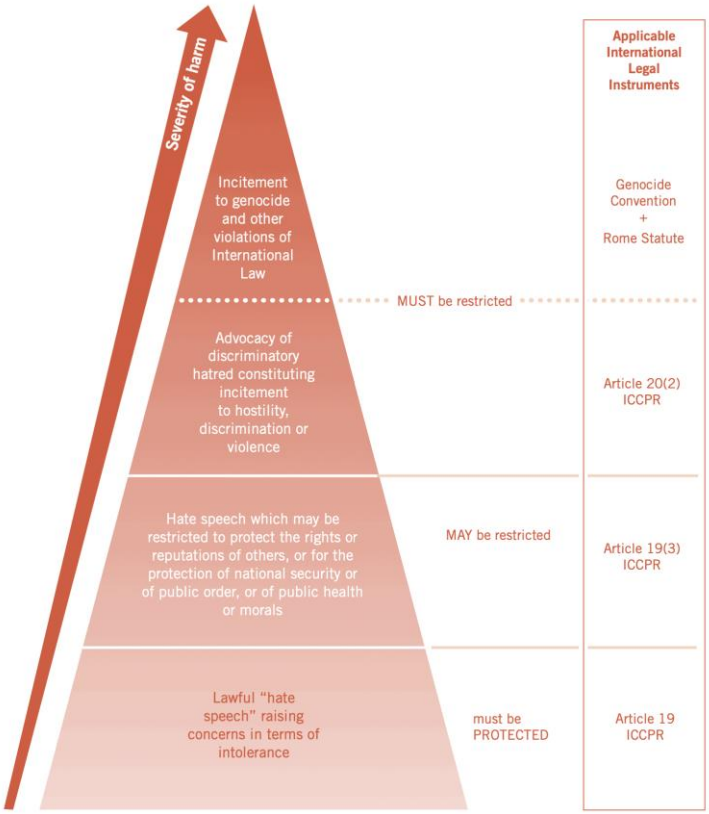

Τα 3 επίπεδα ρητορικής μίσους και η επιτακτικότητα απαγόρευσής τους

Β) Ελευθερία Έκφρασης: Το δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης κατοχυρώνεται σε διεθνές επίπεδο με το Άρθρο 19 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, ενώ σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης διασφαλίζεται με το Άρθρο 11 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Συγκεκριμένα, το Άρθρο αυτό ορίζει ότι: «1) Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία γνώμης και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών, χωρίς την ανάμειξη δημοσίων αρχών και αδιακρίτως συνόρων. 2) Η ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης και η πολυφωνία τους είναι σεβαστές.» Είναι φανερό πως η ελευθερία έκφρασης αποτελεί θεμέλιο λίθο της δημοκρατίας, αφού δημιουργεί ένα κλίμα παρρησίας που ενθαρρύνει τον διάλογο μεταξύ των πολιτών. Με μια πιο κριτική ματιά, όμως, καταλαβαίνουμε ότι η μη συνετή άσκηση του δικαιώματος αυτού επιτρέπει την ανάπτυξη μιας φαινομενικά νόμιμης ρητορικής μίσους εναντίον συγκεκριμένων ατόμων ή ομάδων.

Αναγνωρίζοντας τον κίνδυνο αυτό, το Άρθρο 11 περιλαμβάνει και ορισμένες δικλείδες ασφαλείας. Ειδικότερα, αναφέρει ότι η άσκηση της ελευθερίας λόγου συνεπάγεται καθήκοντα και ευθύνες. Κατ' επέκταση δύναται να υποστεί ορισμένους περιορισμούς, που προβλέπονται από τον νόμο και αποτελούν αναγκαία μέτρα σε μια δημοκρατική κοινωνία με στόχο την εθνική ασφάλεια, την εδαφική ακεραιότητα, τη δημόσια ασφάλεια, την προάσπιση της τάξης, την πρόληψη του εγκλήματος, την προστασία της υγείας ή της ηθικής, την προστασία της υπόληψης ή των δικαιωμάτων τρίτων, την παρεμπόδιση της κοινοποίησης εμπιστευτικών πληροφοριών και τη διασφάλιση του κύρους και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.

Παρόλο που η προσθήκη αυτή θεωρητικά καταπολεμά τους αρχικούς προβληματισμούς, στην πραγματικότητα δημιουργεί νέα ερωτηματικά για το πλαίσιο άσκησης της ελευθερίας λόγου. Ποιος είναι ο φορέας που θα ελέγχει και θα αξιολογεί το περιεχόμενο; Δεν υπάρχει κίνδυνος να οδηγηθούμε σε καθεστώς αναίτιας λογοκρισίας και προπαγάνδας;

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ

Η ιστορία επιβεβαιώνει τις σημερινές ανησυχίες σχετικά με τα όρια της ελευθερίας έκφρασης. Η ρητορική μίσους κορυφώθηκε κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο με τη ναζιστική προπαγάνδα κατά των Εβραίων και των Αρμενίων, έχοντας καταστροφικές συνέπειες για την ανθρωπότητα. Αλλά και αργότερα, μετά το τρομοκρατικό χτύπημα στους δίδυμους πύργους στις 11 Σεπτεμβρίου του 2001, τα ΜΜΕ άρχισαν να παρουσιάζουν τη μουσουλμανική κοινότητα εν γένει ως τρομοκρατική και δολοφονική, παραβλέποντας πως η τρομοκρατική ομάδα Jihad δεν εκφράζει τις πεποιθήσεις όλων των πιστών της θρησκείας.

Οι παγκόσμιες εξελίξεις των τελευταίων ετών έδωσαν και πάλι αφορμή για την ανάπτυξη ρατσιστικού λόγου στα ΜΜΕ και στο διαδίκτυο. Η έξαρση του προσφυγικού φαινομένου με τις συνακόλουθες προκλήσεις που δημιούργησε για τις χώρες υποδοχής μετέτρεψαν τους αιτούντες άσυλο σε εξιλαστήρια θύματα για όλα τα προβλήματα των χωρών αυτών. Αντίστοιχα, η πανδημία έβαλε στο στόχαστρο τους πληθυσμούς ασιατικής καταγωγής, από όπου λέγεται ότι προήλθε ο ιός Covid-19. Την ίδια στιγμή έδωσε τον χώρο και τον χρόνο σε πολλούς να ασχοληθούν ενεργά με τη διάδοση παραπλανητικών, ρατσιστικών μηνυμάτων στα social media. Σύμφωνα με έκθεση της οργάνωσης "Hope not Hate'' υπήρξε την περίοδο αυτή άνοδος του αντισημιτισμού μέσω διάδοσης αντισημιτικών θεωριών συνωμοσίας στα κοινωνικά δίκτυα, που τροφοδοτήθηκαν από την ανασφάλεια και τον φόβο.

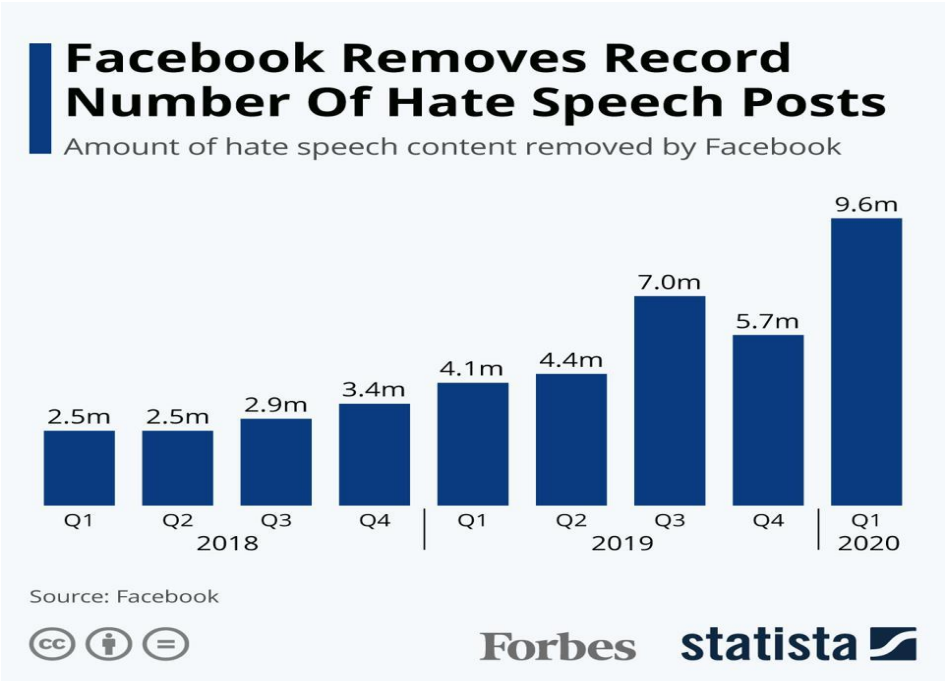

Αριθμός δημοσιεύσεων που αφαίρεσε το Facebook λόγω ρητορικής μίσους τα έτη 2018, 2019 και 2020

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΙΑΣ

Παρά τις ομοιότητες της ρητορικής μίσους ανά τις δεκαετίες, το διαδίκτυο έχει θέσει σήμερα το ζήτημα σε νέα βάση. Η ταχύτητα και η ευκολία διάδοσης των πληροφοριών επιτρέπουν στο μισαλλόδοξο μήνυμα να μεταδοθεί γρήγορα σε μεγάλο αριθμό ανθρώπων. Συγχρόνως, ο κορεσμός, που προκαλείται από την πληθώρα των πληροφοριών, κάνει τους χρήστες να παραμελούν τη διασταύρωση όσων βλέπουν, με αποτέλεσμα οι ψευδείς ειδήσεις να μεταδίδονται ταχύτερα και από τον Covid-19.

Το σημαντικότερο ίσως στοιχείο που ευνοεί τον ρατσιστικό λόγο στο διαδίκτυο είναι το καθεστώς ανωνυμίας που επικρατεί σε αυτό. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων - στην οποία εμπίπτει και η ανωνυμία στο διαδίκτυο- προστατεύεται από το Άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ αλλά και από τις επιμέρους νομοθεσίες των κρατών-μελών. Αποτελεί, επίσης, σημαντικό εχέγγυο για την ελευθερία λόγου, αφού αποτρέπει τον στιγματισμό ή την δίωξη των ατόμων λόγω των πεποιθήσεών τους.

Ταυτόχρονα, όμως, η ανωνυμία λειτουργεί σαν ασυλία για τους χρήστες, οι οποίοι δημοσιεύουν ή αναδημοσιεύουν άκριτα και χωρίς φίλτρο προσβλητικά μηνύματα. Με την ασφάλεια της απόκρυψης της ταυτότητάς τους πολλοί χρήστες προβαίνουν χωρίς δισταγμό στην κοινοποίηση προσβλητικών πληροφοριών για άτομα και ομάδες, υποκινώντας, εκούσια ή ακούσια, ρατσιστικές συμπεριφορές. Ουσιαστικά, η ανωνυμία δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

Αναγνωρίζοντας την πολυπλοκότητα και τη σπουδαιότητα του ζητήματος, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ήδη λάβει ορισμένα μέτρα για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους στον κυβερνοχώρο. Ειδικότερα, το 2008 προχώρησε στην ποινικοποίηση της δημόσιας υποκίνησης στη βία και το μίσος με πρόσχημα τη φυλή, τη θρησκεία ή την εθνικότητα. Από το 2016 λειτουργεί ειδική ομάδα για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους, η οποία, σε συμφωνία με την Οδηγία για τα Δικαιώματα των Θυμάτων εκπαιδεύει τις αρχές των κρατών για την αντιμετώπιση εγκλημάτων μίσους και ενθαρρύνει τη συλλογή σχετικών στοιχείων. Την ίδια χρονιά, δημιουργήθηκε από την Επιτροπή προαιρετικός Κώδικας Δεοντολογίας κατά της διαδικτυακής ρητορικής μίσους που υιοθετήθηκε από τέσσερις μεγάλες τεχνολογικές εταιρείες (Facebook, Twitter, YouTube, Microsoft).

Αργότερα, το 2020, σε ομιλία της για την κατάσταση της ΕΕ, η πρόεδρος κ. Φον Ντερ Λάιεν ανακοίνωσε ένα νέο σχέδιο δράσης της ΕΕ κατά του ρατσισμού, το οποίο καθορίζει μια σειρά νέων μέτρων για την πενταετία 2020-2025. Μεταξύ άλλων, το σχέδιο αυτό ζητά καλύτερη επιβολή και εκσυγχρονισμό του Δικαίου της Ένωσης, καθώς και τον ορισμό ενός συντονιστή κατά του ρατσισμού που θα συνεργάζεται με τις ευάλωτες ομάδες, τα κράτη, τα όργανα της ΕΕ και την ακαδημαϊκή κοινότητα. Επίσης, καλεί τα κράτη σε δίκαιη και αξιόπιστη αστυνόμευση σε συνδυασμό με εσωτερικές μεταρρυθμίσεις και εθνικά σχέδια δράσης. Αποσκοπεί, ακόμα, στην αύξηση της πολυμορφίας της Ένωσης, στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και στην καλύτερη συλλογή στοιχείων.

Στις 9 Δεκεμβρίου του 2021 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέθεσε πρόταση για τη διεύρυνση του καταλόγου εγκλημάτων, ώστε να περιλαμβάνει τη ρητορική και τα εγκλήματα μίσους.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

Παρά τις παραπάνω προσπάθειες, όμως, το πρόβλημα παραμένει. Η έλλειψη κοινής νομοθεσίας και αξιών εντός των κρατών-μελών δυσχεραίνει τις προσπάθειες, όπως και οι διαφορετικοί όροι λειτουργίας κάθε διαδικτυακής πλατφόρμας, οι οποίες φυσικά καλούνται να ανταποκρίνονται στα δεδομένα ολόκληρου του πλανήτη και όχι μόνο της Ευρώπης.

Κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής μας, το Τμήμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τα Δικαιώματα των Πολιτών και τα Συνταγματικά Ζητήματα πραγματοποίησε έρευνα, η οποία φανέρωσε ότι ο αυτοέλεγχος των κρατών και, ακόμα περισσότερο, των χρηστών του διαδικτύου είναι ανεπαρκής. Μεγάλο πρόβλημα θεωρείται, φυσικά, η ελλιπής καταγραφή και καταγγελία των περιστατικών ρητορικής μίσους. Διαπιστώθηκε, ακόμα, ότι το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και ο ψηφιακός αναλφαβητισμός εντείνουν το πρόβλημα, αφού οι χρήστες δεν είναι ικανοί να αναγνωρίσουν ποιες μορφές έκφρασης εμπίπτουν στη ρητορική μίσους. Παρατηρήθηκε, τέλος, ότι η ρητορική μίσους γίνεται συχνά όπλο πολιτικής προπαγάνδας με την ασυλία των βουλευτών να λειτουργεί σαν ασπίδα.

Είναι, επομένως, φανερό, πως υπάρχουν μεγάλα περιθώρια βελτίωσης για την πληρέστερη και ταυτόχρονη προάσπιση της ελευθερίας έκφρασης και όλων των υπόλοιπων δικαιωμάτων.

Λέξεις - Κλειδιά

Ρητορική μίσους, Ελευθερία έκφρασης, Διαδίκτυο, Social media, Ανωνυμία, Εγκλήματα μίσους, Λογοκρισία

Ερωτήματα

- Τι είδους αλλαγές στη νομοθεσία των κρατών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα βελτίωναν την κατάσταση;
- Θεωρείτε πως χρειάζεται μια τροποποίηση των όρων λειτουργίας των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ώστε να περιλαμβάνεται και ένας κώδικας δεοντολογίας των χρηστών; Αν ναι, τι θα έπρεπε να ορίζεται στον κώδικα αυτό;
- Πρέπει να διατηρηθεί η ανωνυμία στο διαδίκτυο και αν όχι πως θα μπορούσε να εξαλειφθεί χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η ελευθερία έκφρασης;
- Ποιος θα μπορούσε να ορίσει τη διαχωριστική γραμμή μεταξύ ελεύθερης έκφρασης και ρητορικής μίσους;
- Θα μπορούσε η τεχνητή νοημοσύνη να συμβάλλει στον παραπάνω διαχωρισμό;
- Ποιοι φορείς (κυβερνητικοί και μη) θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην καλύτερη χαρτογράφηση και αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους;
- Πώς θα μπορούσε η Ευρωπαϊκή Ένωση να συνεργαστεί καλύτερα με τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης για τον περιορισμό της ρητορικής μίσους;
- Ποιες αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα θα μπορούσαν να περιορίσουν τις ξενοφοβικές ρατσιστικές και μισαλλόδοξες εκδηλώσεις στο διαδίκτυο;

- Πώς θα μπορούσαν να καταπολεμηθούν τα αρνητικά αποτελέσματα της διαδικτυακής ρητορικής μίσους; Πώς θα επιτευχθεί η καλύτερη προστασία των θιγόμενων προσώπων/ομάδων;

Υλικό έρευνας

- European Union Agency For Fundamental Rights: https://fra.europa.eu/el/eu-charter/article/11-eleytheria-ekfrasis-kai-pliroforisis
- European Commission: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_20_1654
- European Commission: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/stepping_up_action_for_a_union_of_equality_-_factsheet_en.pdf
- European Commission: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combatting-discrimination-0/racism-and-xenophobia/eu-code-conduct-countering-illegal-hate-speech-online_en
- European Commission: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/fighting-disinformation/identifying-conspiracy-theories_el#-covid-19
- European Court of Human Rights : https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-79619%22]}
- European Union Agency For Fundamental Rights: https://fra.europa.eu/el/eu-charter/article/8-prostasia-ton-dedomenon-prosopikoy-haraktira
- European Commission: https://commission.europa.eu/select-language?destination=/node/9
- European Commission: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combatting-discrimination-0/racism-and-xenophobia/combating-hate-speech-and-hate-crime_en
- Council of Europe: https://www.coe.int/el/web/echr-toolkit/la-liberte-dexpression
- European Court of Human Rights - Press Unit:

  https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Hate_speech_ENG.pdf
- Knowledge at Wharton (University of Pennsylvania): https://knowledge.wharton.upenn.edu/article/whats-the-solution-to-fake-news/
- Humanity in Action: https://humanityinaction.org/knowledge_detail/mass-media-the-construction-of-ethnic-stereotypes/

CULT Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας

Το 2018 η Επιτροπή ενέκρινε το νέο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για τον πολιτισμό (NEAC), λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη και την ανάπτυξη του πολιτιστικού τομέα και αναγνωρίζοντας την ψηφιοποίηση ως μέσο μεγιστοποίησης των οφελών της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ποιοι κίνδυνοι ελλοχεύουν από τη δυνατότητα που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες στον τομέα του πολιτισμού και πώς θα μπορούσαν να περιοριστούν με σεβασμό στην τεχνολογική πρόοδο;

Επισκόπηση – Περίληψη

Ι. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Αδιαμφισβήτητα, η πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης αποτελεί ένα πλούσιο και ποικιλόμορφο μωσαϊκό από πολιτιστικές και δημιουργικές εκφράσεις, μια κληρονομιά από προηγούμενες γενιές για αυτές οι οποίες έρχονται. Στην κληρονομιά αυτή περιλαμβάνονται φυσικοί, οικοδομημένοι και αρχαιολογικοί χώροι, μουσεία, μνημεία, έργα τέχνης, ιστορικές πόλεις, λογοτεχνικά, μουσικά και οπτικοακουστικά έργα, καθώς και γνώσεις, πρακτικές και παραδόσεις των πολιτών της. Ενώ, η πολιτική σε αυτό τον τομέα ανήκει κατά κύριο λόγο στην αρμοδιότητα των κρατών μελών της Ένωσης, στις περιφερειακές και τοπικές αρχές της, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δεσμευτεί να διασφαλίσει και να ενισχύσει την πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης μέσω διαφόρων πολιτικών και προγραμμάτων.

Πιο συγκεκριμένα, το έτος 2017, η Ευρώπη εξερχόμενη από μία σοβαρή χρηματοπιστωτική κρίση βρέθηκε αντιμέτωπη με αυξανόμενες κοινωνικές ανισότητες, διαφορετικούς πληθυσμούς, λαϊκισμό, ριζοσπαστικοποίηση και τρομοκρατικές απειλές. Είναι χαρακτηριστικό ότι σύμφωνα με τα στοιχεία του Ευρωβαρόμετρού και της Eurostat το 40% των συμμετεχόντων θεωρούσε ότι τα κράτη μέλη ήταν απομακρυσμένα όσον αφορά στις κοινές αξίες, ενώ παράλληλα το ⅓ των Ευρωπαίων πολιτών δεν έχουν καμία συμμετοχή σε πολιτιστικές δραστηριότητες.

Προς τον σκοπό γεφύρωσης του χάσματος αυτού, το έτος 2018, το οποίο μάλιστα χαρακτηρίστηκε ως «Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018», η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανταποκρίθηκε στην εντολή που έλαβε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2017 εγκρίνοντας τη νέα ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό, σκοπός της οποίας

υπήρξε η αξιοποίηση του πολιτισμού για την οικοδόμηση μιας πιο δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς Ένωσης. Η πλούσια πολιτιστική κληρονομιά και οι δυναμικοί πολιτιστικοί και δημιουργικοί τομείς της Ευρώπης θεωρήθηκαν παράγοντες ικανοί να ισχυροποιήσουν την ευρωπαϊκή ταυτότητα, δημιουργώντας την αίσθηση του «ανήκειν». Στη νέα της αυτή ατζέντα, η Επιτροπή αναγνώρισε μεταξύ άλλων την ψηφιοποίηση ως μέσο μεγιστοποίησης των οφελών της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ένωσης. Έκτοτε, τα βήματα προς αυτή την κατεύθυνση είναι αλματώδη.

ΙΙ. ΑΝΑΛΥΣΗ

Ο πολιτισμός, λοιπόν, τοποθετείται στην κυρίαρχη θέση, καθώς αποτελεί το κλειδί για την διαφύλαξη της ιδιαίτερης ταυτότητας κάθε κράτους - μέλους και την εξασφάλιση της πολιτιστικής πολυμορφίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επηρεασμένη από την τεχνολογική πρόοδο και τις εξελίξεις η Επιτροπή έλαβε μέτρα για την προώθηση και πραγμάτωση της ψηφιοποίησης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Αναμφίβολα, η υλοποίηση αυτού του στόχου προσφέρει την ευκαιρία στα κράτη - μέλη να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό της εκπαίδευσης και του πολιτισμού ως κινητήριων δυνάμεων για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στα κοινά και φυσικά την ισχυροποίηση της κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας.

Σε κοινωνικό επίπεδο, η ψηφιοποίηση του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς θα αυξήσει την προσβασιμότητα και την απήχηση της συμμετοχής των ανθρώπων στην πολιτιστική ζωή της χώρας τους και της Ευρώπης γενικότερα. Έτσι, οι πολίτες των κρατών μελών ακόμα και με την είσοδό τους στην αντίστοιχη πλατφόρμα της Ένωσης, θα έχουν τη δυνατότητα να πληροφορούνται για τον εθνικό και ευρωπαϊκό πολιτισμό ή να συμμετέχουν σε πολιτιστικές δράσεις, τόσο δια ζώσης όσο και διαδικτυακά. Ως αποτέλεσμα θα προωθείται η κυκλοφορία ευρωπαϊκών έργων τέχνης και μνημείων και ευρωπαίων καλλιτεχνών.

Ο πολιτισμός, άλλωστε, είναι ένα ιδανικό μέσο που δεν γνωρίζει γλωσσικούς ή συνοριακούς φραγμούς, για αυτό ακριβώς, όπως χαρακτηρίζεται, από την Επιτροπή θα δημιουργήσει το αίσθημα του «ανήκειν» στους πολίτες των κρατών - μελών. Η διαφύλαξη της πολιτιστικής ταυτότητας κρίνεται υψίστης σημασίας, καθώς θα διευκολύνει την κοινωνική συνοχή και την αγάπη για την καλλιτεχνική καλλιέργεια.

Ωστόσο, ακόμα ταλανίζουν την κοινωνία συνθήκες που εμποδίζουν τη συμμετοχή ορισμένων κοινωνικών ομάδων στην πολιτιστική ζωή παρόλες τις δράσεις των πολιτιστικών οργανισμών προς την αντίθετη κατεύθυνση, οι οποίες έχουν ως κύριο άξονα τα διαρκώς μεταβαλλόμενα πολιτισμικά πρότυπα και τις αλλαγές στη σύνθεση του πληθυσμού. Επομένως, ενθαρρύνεται μια καινούργια προσέγγιση με βάση τις πολιτισμικές ικανότητες των ανθρώπων. Μέσα από αυτή την προοπτική θα είναι διαθέσιμη στους πολίτες πληθώρα πολιτιστικών δράσεων, θα παρέχονται ευκαιρίες σε όλους για συμμετοχή και πολιτιστική δημιουργία και θα επιδιωχθεί μια στενότερη συνεργασία πολιτισμού και εκπαίδευσης σε συνάρτηση βέβαια με την κοινωνική, πολιτική και επιστημονική πραγματικότητα.

Πρωτεύον στόχος της Επιτροπής είναι η αξιοποίηση την πολιτιστικής κληρονομιάς για την ενίσχυση της κρατικής και ευρωπαϊκής οικονομίας αντίστοιχα. Ειδικότερα, κατά την περίοδο 2011-2016 σε επαγγελματικό επίπεδο ο πολιτιστικός τομέας απασχόλησε 8,4 εκατομμύρια ευρωπαίους, συμβάλλοντας στο 4,2% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της ΕΕ. Μετά το 2018 με τη νέα αυτή ρύθμιση της "NEAC" ο επαγγελματικός πολιτιστικός κλάδος θα

μπορέσει να αλλάξει ριζικά εφαρμόζοντας τεχνολογικές μεθόδους, όπως η «Δημιουργική Ευρώπη». Η προαναφερθείσα, λοιπόν, καινοτομία δεν θα συμβάλλει μόνο οικονομικά, αλλά θα επιτρέψει στους κλάδους της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και της δημιουργίας να γνωρίσουν την τεχνολογική ανάπτυξη για τον πολιτιστικό τους εκσυγχρονισμό.

Αδιαμφισβήτητα, η ψηφιοποίηση του πολιτισμού θα δημιουργήσει πολλές νέες θέσεις εργασίας. Θα προσφέρει σε πολλούς ανεξάρτητους επαγγελματίες και επιχειρήσεις του πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα καλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση, ένα ασφαλές και εξασφαλισμένο διαδικτυακό περιβάλλον για να αναπτύσσουν τις επαγγελματικές τους δραστηριότητες και φυσικά, ευκαιρίες διεθνοποίησης των έργων τους. Μια πρόκληση που δυνητικά μπορεί να προκύψει από αυτή την πρωτοβουλία παρόλα αυτά, είναι ότι η διαδικτυακή κοινοποίηση δημιουργιών δύσκολα προφυλάσσεται «πνευματικά» λόγω του περίπλοκου χαρακτήρα του διαδικτύου. Αποτελεσματικά κρίνεται απαραίτητη η ενεργή δράση της ''NEAC'' και της ΕΕ για τη διασφάλιση και τήρηση των νόμων σχετικά με την πνευματική ιδιοκτησία, κοινωνική προστασία και δίκαιη χρηματική αμοιβή.

Επιπλέον, όπως έχει παρατηρηθεί η ενεργή συμμετοχή στον πολιτισμό συνδέεται αλληλένδετα με τον κλάδο της εκπαίδευσης και την ανάπτυξη του μορφωτικού επιπέδου. Άλλωστε, η πολιτιστική γνώση και ενασχόληση έχει χαρακτηριστεί ως μία από τις οκτώ ικανότητες, βάσει των ευρωπαϊκών δεδομένων για τη διά βίου μάθηση. Σημειώνεται, λοιπόν, από την Επιτροπή μία προσπάθεια αλλαγής και εκσυγχρονισμού της προσέγγισης του πολιτισμού και της πολιτιστικής παιδείας, καθώς η ίδια έχει προβάλλει την αναγκαιότητα να συμπεριληφθεί στα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης "STEM" (Science, Technology, Engineering and Maths) το επίπεδο των τεχνών "Arts".

<u>Πολιτιστικά προγράμματα και πρωτοβουλίες της ΕΕ:</u>

Η **«Δημιουργική Ευρώπη»** αποτελεί μία πολιτική συμφωνία στην οποία κατέληξε το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στις 14 Δεκεμβρίου του 2020, η οποία εξασφαλίζει χρηματοδότηση ύψους 2,2 δισεκατομμυρίων ευρώ. Στοχεύοντας στην προώθηση της αξίας του πολιτισμού και της καλλιτεχνικής έκφρασης η πρωτοβουλία του συνάδει με τη σύμβαση της UNESCO το 2005 για τη διαφύλαξη και ενίσχυση της πολιτιστικής πολυμορφίας. Το εκσυγχρονιστικό αυτό πρόγραμμα τέθηκε σε ισχύ από τη 1 Ιανουαρίου 2021. Εστιάζει στην ενίσχυση του μουσικού τομέα, την ανάδειξη και στήριξη των γυναικών επαγγελματιών του χώρου και την προώθηση της ένταξης ανθρώπων με αναπηρίες στον πολιτιστικό κλάδο, επιδεικνύοντας αξίες όπως η ισότητα ευκαιριών και κοινωνικής αντιμετώπισης, ιδίως στον πνευματικό - πολιτιστικό τομέα.

Ως ένα νέο εξελιγμένο και φιλόδοξο πρόγραμμα η «Δημιουργική Ευρώπη» αποτελεί μετεξέλιξη προγενέστερων προγραμμάτων, όπως για παράδειγμα το "MEDIA Mundus" και το «Πολιτισμός». Συνδυάζει, επομένως, εκτός από τους προαναφερθέντες στόχους αυτούς της διακρατικής πολιτιστικής και δημιουργικής συνεργασίας, της πρόσβασης σε διεθνείς επαγγελματικές συνεργασίες και της διευκόλυνσης της κινητικότητας των καλλιτεχνών και των έργων τους.

Οι **Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης** (ΠΠΕ), μια γνωστή και πετυχημένη πρωτοβουλία της ΕΕ, επιτρέπει την ετήσια ανάδειξη δύο πόλεων από δύο διαφορετικά κράτη μέλη. Κριτήρια επιλογής των εμπειρογνωμόνων είναι η ενθάρρυνση συμμετοχής των πολιτών στον

ευρωπαϊκό πολιτισμό, με στόχο την αναγέννηση ευρωπαϊκών πόλεων ως προς την δημιουργικότητα και εικόνα τους.

Επιπλέον, η πρωτοβουλία **"Νέο Ευρωπαϊκό Bauhaus"** που προγραμματίστηκε στις 18 Ιανουαρίου 2021, αποτελεί ένα διαδικτυακό «εργαστήριο» δημιουργικότητας και τέχνης, με κύρια επιδίωξη τη χάραξη ενός μελλοντικού σταυροδρομίου τέχνης, πολιτισμού και τεχνολογίας. Έτσι, το πρόγραμμα θα επιδιώξει να υλοποιήσει την προσβασιμότητα σε διαφορετικούς πολιτισμούς, τη βιωσιμότητα των λύσεων για τον σεβασμό του πλανήτη.

Απώτερος στόχος της ευρωπαϊκής ατζέντας της ''NEAC'' , συνεπώς, είναι η απαραίτητη χρηματοδότηση, η αξιοποίηση της συνεργασίας πολιτισμού - εκπαίδευσης, η ενίσχυση των δεσμών σε διακρατικό επίπεδο και η επιτυχημένη ανταπόκριση στις σύγχρονες και μελλοντικές προκλήσεις με την παραγωγική αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.

Πίνακας 1. Η χρήση του διαδικτύου και της τεχνολογίας για πολιτιστικούς σκοπούς

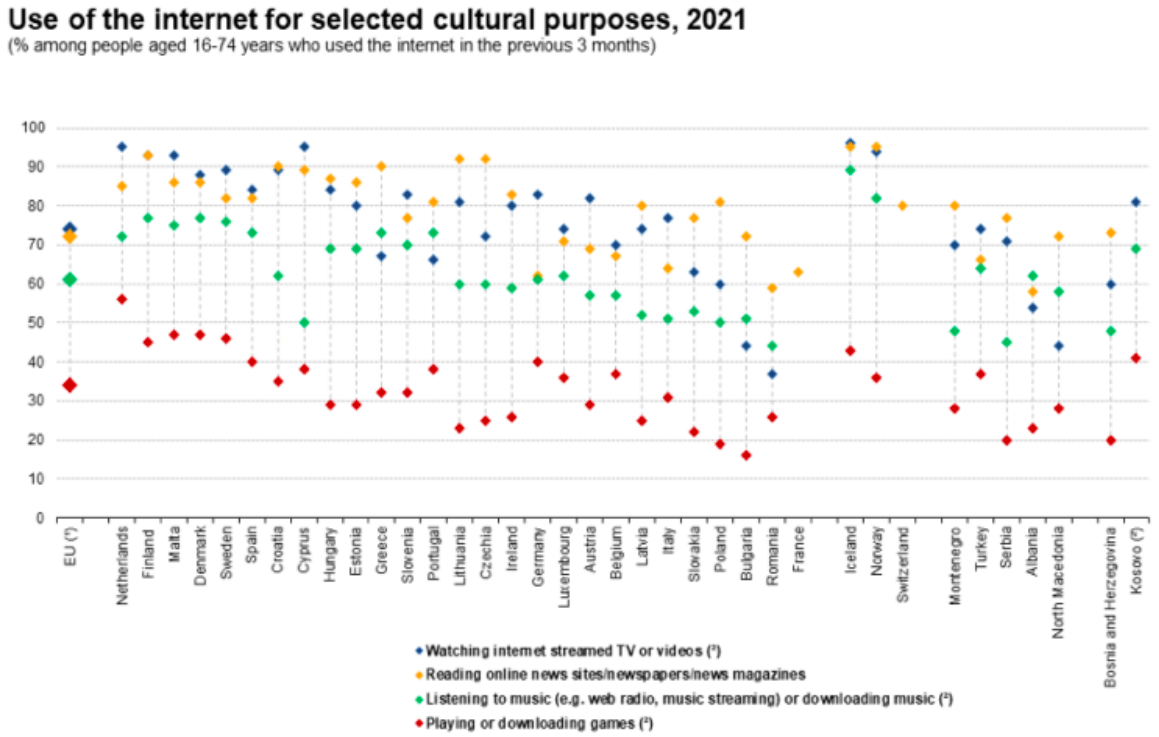

Σε πρόσφατη έρευνα της Eurostat, εξετάστηκε το ποσοστό των ανθρώπων ανά κράτος μέλος της Ένωσης, ηλικίας 16 έως 74 ετών, οι οποίοι χρησιμοποίησαν το διαδίκτυο και την τεχνολογία για πολιτιστικούς σκοπούς. Είναι εμφανές από τον παραπάνω πίνακα ότι η πανδημία της COVID-19 έχει συμβάλλει σημαντικά στην πρόοδο και εξέλιξη της τεχνολογίας στο πεδίο του πολιτισμού, με αποτέλεσμα ακόμα μεγαλύτερο ποσοστό ανθρώπων να έχει αποκτήσει πλέον πρόσβαση και να αξιοποιεί το διαδίκτυο και την τεχνολογία προκειμένου να έρχεται σε επαφή και να γνωρίζει διαφορετικούς πολιτισμούς. Είναι βέβαιο πως όταν το 2018 η Επιτροπή ενέκρινε το νέο θεματολόγιο για τον πολιτισμό, είχε ως στόχο τα ποσοστά αυτά να φτάσουν σε ακόμα μεγαλύτερα επίπεδα και να δημιουργηθεί ένα όραμα ακόμα για μία πιο ελκυστικής Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Προς τον σκοπό αυτό, οι προσπάθειες συνεχίζονται και τα βήματα που πρέπει να γίνουν είναι μεγάλα. Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» συνεχίζει να βρίσκεται σε εξέλιξη, ενώ η

πρόσβαση σε χρηματοδότηση, είτε συμμετοχική (crowdfunding) είτε ιδιωτική, αποτελεί μία από τις πιο σημαντικές προκλήσεις για έναν τομέα που ως επί το πλείστον αποτελείται από τα ΜΜΕ. Μέσω της ψηφιοποίησης, η νέα αυτή ατζέντα διευκολύνει την αποτελεσματικότερη προώθηση του πολιτισμού ως φορέα ταυτότητας και συνοχής, ως μοχλού κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης και ως παράγοντα που ευνοεί άμεσα τις ειρηνικές σχέσεις μεταξύ των κρατών. Συγχρόνως, η Επιτροπή επιθυμεί να αξιοποιήσει την ατζέντα για να τονίσει την πολιτιστική διάσταση της βιώσιμης ανάπτυξης και να συμβάλει στην εφαρμογή του αντίστοιχου θεματολογίου 2030 του ΟΗΕ.

Ωστόσο, οι κίνδυνοι που ενδεχομένως εγκυμονεί η ψηφιοποίηση του τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι αρκετοί και δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να υποτιμηθούν. Η προστασία των απασχολούμενων στον τομέα του πολιτισμού και η δίκαιη αμοιβή τους αποτελεί έναν ακόμα στόχο που εξετάζει η Ένωση, ενώ παράλληλα η ίση και δίκαιη προσβασιμότητα σε όλους πρέπει να διασφαλιστεί στο έπακρο. Σε κάθε περίπτωση, ο τομέας του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς απαιτεί συμμετοχή και συνεργασία όλων των κρατών μελών, καθώς και των οργάνων της Ένωσης, προκειμένου να λάβει την κατάλληλη στήριξη και να παρουσιάσει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

Στο πλαίσιο των παραπάνω, η Επιτροπή καλείται να εξετάσει αυτούς ακριβώς τους κινδύνους που ελλοχεύει η υπέρμετρη χρήση των νέων τεχνολογιών στον τομέα του πολιτισμού και τον τρόπο με τον οποίο μπορούν αυτές να αξιοποιηθούν, ώστε η Ένωση να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις και να εκμεταλλευτεί στο έπακρο τις ευκαιρίες που προσφέρει η στροφή στην ψηφιακή εποχή, σεβόμενη την τεχνολογική πρόοδο και εξέλιξη.

Λέξεις - Κλειδιά

Ψηφιοποίηση, Πολιτιστική κληρονομιά, Πνευματικά δικαιώματα, "Δημιουργική Ευρώπη", Ενιαία ψηφιακή αγορά

Ερωτήματα

- Ποιά είναι η σημασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και πως μπορεί η τεχνολογία να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ;
- Ποιες είναι οι προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίσει η Ένωση στην προσπάθειά της αυτή για ψηφιοποίηση ;
- Πως μπορούν να προστατευτούν οι δημιουργοί των οποιασδήποτε μορφής έργων πολιτιστικής κληρονομιάς ;
- Πώς μπορεί να διαφυλαχθεί η ισότιμη πρόσβαση των κρατών μελών στην ψηφιακή ενιαία αγορά;

Υλικό έρευνας

- Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για τον Πολιτισμό 2018 (NEAC): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0267&from=EN

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή: https://culture.ec.europa.eu/cultural-heritage

- Στατιστικά στοιχεία:
  https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Culture_statistics
- Άρθρο για τα ηθικά ζητήματα που προκύπτουν από την ψηφιοποίηση και ο ορισμός της ψηφιοποίησης από την UNESCO:
  https://elischolar.library.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1036&context=jcas
- Η ιστοσελίδα της Europeana:
  https://www.europeana.eu/en
- Πολιτιστικά προγράμματα και πρωτοβουλίες της Ε.Ε.:
  https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/137/%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%82
- Χρήσιμα άρθρα και βίντεο για την ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς:
  https://www.tovima.gr/2017/06/30/finance/i-psifiopoiisi-tis-politistikis-klironomias-kleidi-gia-tin-anaptyksi/

  https://www.youtube.com/watch?v=0yEsNzV82tw
- Χρήσιμα άρθρα για τους κινδύνους και τις προκλήσεις που ενδέχεται να αντιμετωπίσει η Ένωση:
  https://www.heidi.news/sciences/the-ethical-challenges-of-digitizing-our-cultural-heritage

  https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/sats-2021-0006/html

  https://elischolar.library.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1036&=&context=jcas&=&seiredir=1&referer=https%253A%252F%252Fwww.google.com%252Furl%253Fq%253Dhttps%253A%252F%252Felischolar.library.yale.edu%252Fcgi%252Fviewcontent.cgi%253Farticle%25253D1036%252526context%25253Djcas%2526sa%253DD%2526source%253Ddocs%2526ust%253D1669977861973005%2526usg%253DAOvVaw3czUNJy9cRxmTAycuMpiub#search=%22https%3A%2F%2Felischolar.library.yale.edu%2Fcgi%2Fviewcontent.cgi%3Farticle%3D1036%26context%3Djcas%22

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Κανόνες Γενικής Συνέλευσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

I. ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Κάθε φορά που ένας συμμετέχων έχει τον λόγο στη Γενική Συνέλευση οφείλει να μιλά από όρθια θέση καθαρά και δυνατά, σεβόμενος πάντα τους υπόλοιπους συμμετέχοντες. Κανείς δεν μπορεί να λάβει τον λόγο, αν πρώτα δεν αναγνωριστεί από τα μέλη του Προεδρείου. Αν επιθυμεί κάποιος συμμετέχων να μιλήσει, πρέπει να ενημερώσει τον επικεφαλής της Επιτροπής του και αυτός να υψώσει την καρτέλα της Επιτροπής του και, αν αναγνωριστεί από το Προεδρείο, μπορεί να μιλήσει από όρθια θέση ή στο βήμα για όσο χρόνο του δοθεί.

II. ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ

Ο Πρόεδρος της Συνέλευσης σηματοδοτεί την έναρξη και τη λήξη των συζητήσεων. Αυτός καθοδηγεί τις συζητήσεις, θέτει τα ψηφίσματα σε ψηφοφορία και ανακοινώνει τα αποτελέσματα της κάθε ψηφοφορίας. Αυτός προεδρεύει με τη βοήθεια άλλων δύο ήτριών Αντιπροέδρων, οι οποίοι είναι οι μόνοι που μαζί με τον Πρόεδρο επιτρέπεται να προεδρεύουν στις συζητήσεις της Γενικής Συνέλευσης.

III. ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Οι συμμετέχοντες οφείλουν να συμπεριφέρονται καθ' όλη τη διάρκεια της Γενικής Συνέλευσης με διπλωματικό και επαγγελματικό τρόπο, σεβόμενοι πάντα τους υπόλοιπους συμμετέχοντες και τους κανόνες της Γενικής Συνέλευσης.

Οι συμμετέχοντες οφείλουν να ακολουθούν τον επίσημο τρόπο ενδυμασίας καθ' όλη τη διάρκεια της Γενικής Συνέλευσης.

Απαγορεύεται η χρήση κινητών τηλεφώνων ή οποιωνδήποτε άλλων ηλεκτρονικών συσκευών στον χώρο που διεξάγεται η Γενική Συνέλευση.

IV. ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

Το ψήφισμα είναι ένα επίσημο κείμενο στο οποίο οι συμμετέχοντες μιας Επιτροπής παραθέτουν τις προτάσεις τους για τον τρόπο επίλυσης ενός συγκεκριμένου ζητήματος.

Το ψήφισμα αποτελείται από τις εισαγωγικές φράσεις και από τις προτάσεις:

- Μια εισαγωγική φράση στο ψήφισμα παρέχει πληροφορίες για το πραγματικό και νομικό υπόβαθρο του θέματος που τίθεται προς συζήτηση.
- Μια πρόταση στο ψήφισμα παρέχει συγκεκριμένα μέτρα που μπορούν να υιοθετηθούν για την επίλυση του θέματος που τίθεται προς συζήτηση.

V. ΔΟΜΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ ΨΗΦΙΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΩΝ

1. **Ανακοίνωση του θέματος προς συζήτηση:** Η διαδικασία ξεκινά, όταν ο Πρόεδρος ανακοινώνει το όνομα της Επιτροπής και το θέμα της συζήτησης.
2. **Παρουσίαση του θέματος προς συζήτηση-ψηφίσματος:** Ο Πρόεδρος καλεί την

Επιτροπή που κατέθεσε το ψήφισμα να το παρουσιάσει. Καλείται ένας ομιλητής στο βήμα, για να διαβάσει τις προτάσεις του ψηφίσματος μέσα σε πέντε (5) λεπτά.

3. **Υπεράσπιση ψηφίσματος:** Ο Πρόεδρος καλεί την Επιτροπή που κατέθεσε τοψήφισμα να το υπερασπιστεί. Καλείται ένας ομιλητής στο βήμα, για να παρουσιάσει την ομιλία υπεράσπισης του ψηφίσματος μέσα σε τρία (3) λεπτά. Σκοπός της ομιλίας υπεράσπισης είναι να αναδειχθεί ο λόγος για τον οποίον το συγκεκριμένο ψήφισμα κρίνεται κατάλληλο και ικανό να επιλύσει το θέμα της συζήτησης και γι' αυτό πρέπει να υπερψηφιστεί.
4. **Αντίκρουση ψηφίσματος:** Ο Πρόεδρος καλεί τις επιτροπές να εκφράσουν την αντίθεσή τους στο ψήφισμα. Αναγνωρίζεται ένας ομιλητής από τις άλλες επιτροπέςκαι καλείται στο βήμα, για να παρουσιάσει την ομιλία αντίκρουσης τουψηφίσματος μέσα σε τρία (3) λεπτά. Σκοπός της ομιλίας αντίκρουσης είναι να αναδειχθεί ο λόγος για τον οποίον το συγκεκριμένο ψήφισμα κρίνεται ακατάλληλο και δε συνδράμει στην επίλυση του θέματος της συζήτησης και γι' αυτό πρέπει να καταψηφιστεί.
5. **Συζήτηση ψηφίσματος:** Ο Πρόεδρος καλεί τις Επιτροπές να κάνουν ερωτήσεις για το συγκεκριμένο ψήφισμα. Αφού αναγνωρίσει δύο (2) ερωτήσεις και αυτές διατυπωθούν, καλεί έναν συμμετέχοντα από την Επιτροπή που εισηγήθηκε το ψήφισμα να απαντήσει στις ερωτήσεις μέσα σε τρία (3) λεπτά.
6. **Ομιλία σύνοψης:** Ο Πρόεδρος καλεί έναν συμμετέχοντα από την Επιτροπή που κατέθεσε το ψήφισμα να κάνει μια συνόψιση της όλης συζήτησης για το ψήφισμα μέσα σε τέσσερα (4) λεπτά.
7. **Ψήφιση ψηφίσματος:** Ο Πρόεδρος καλεί τους επικεφαλής των Επιτροπών να συγκεντρώσουν τις ψήφους (υπέρ-κατά-αποχή) για το συγκεκριμένο ψήφισμα μέσα σε τρία (3) λεπτά. Όταν παρέλθει ο χρόνος, ζητά από τον επικεφαλής της κάθεΕπιτροπής να ανακοινώσει το αποτέλεσμα. Αφού συγκεντρωθούν όλες οι ψήφοι, γίνεται η καταμέτρηση από το Προεδρείο και ανακοινώνεται το αποτέλεσμα.

   Αν το ψήφισμα υπερψηφίστηκε, θα λάβει τη μορφή επίσημου ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Αν καταψηφίστηκε, θα διαγραφεί και δεν θα περιληφθεί στα επίσημα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Γραφείο Ενημέρωσης
στην Ελλάδα

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Αντιπροσωπεία
στην Ελλάδα

Με την υποστήριξη του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα
και της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα.

MOVE IT